

Дел. Бр. 010101-119/2025

Статут на НЛБ Банка АД Скопје
Пречистен текст

Примена од 02.06.2025	
-----------------------	--

Одговорност

Старател	Сектор за правни работи и Секретаријат, Секретаријат
Ниво на одлучување	Надзорен одбор, со овластување од Собрание на акционери

Содржина		
1.	Општи одредби	3
2.	Име, седиште и други статусни обележја	3
3.	Внатрешна организација на банката	4
4.	Предмет на работење на банката	5
5.	Сопствени средства, основна главнина, акции, права и обврски од акциите, зголемување и намалување на основната главнина	6
6.	Права, обврски и одговорности на акционерите	7
7.	Финансиски резултат, распоредување на добивката и издвојување на резерви од страна на банката	10
8.	Статусни промени на банката и решавање на меѓусебните односи на акционерите на банката во случај на статусни промени на банката	12
9.	Осигурување на депозити на физички лица	12
10.	Супервизорски стандарди	12
11.	Заштита од перење пари и финансирање на тероризам	14
12.	Начин на управување со банката и постапка за формирање на органите на банката	14
15	Банкарска тајна	40
16	Постапка за донесување и за изменување на статутот и на други акти на банката	42
17	Информирање	43
18	Престанување со работа на банката	44
19	Преодни и завршни одредби	44

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

НЛБ Банка АД Скопје (во натамошниот текст: Банката) е акционерско друштво со седиште во Република Северна Македонија за вршење на банкарски активности предвидени со закон.

Банката е основана во форма на акционерско друштво со одлука за основање и работење на НЛБ Банка АД Скопје бр.01-456/4 од 14.05.1993 година и Статут и со дозвола издадена од НБРМ бр.02-15/13-1/93 од 20.05.1993 година.

Банката е запишана во судскиот регистар под Срег.бр.8742/93 од 27.05.1993 година, и во Трговскиот регистар под Трег.бр.266/2001 од 16.05.2001 година.

Член 2

Со овој Статут се уредуваат:

- име, седиште и други статусни обележја на Банката;
- времето на кое се основа Банката;
- предметот на работењето на Банката;
- заштитен знак, печат и штембилот;
- износот на основната главнина;
- номинална вредност на акциите, бројот на акциите од секој род и вид, правата, обврските, ограничувањата и погодностите, начинот на стекнување и престанок на правата на акционерите;
- годишна сметка и распределба на добивката;
- статусни измени;
- начин на престанување со работа на Банката;
- придржување до супервизорските стандарди;
- заштита од перење на пари;
- органите на Банката и нивните надлежности, права и должности;
- постапката за свикнување и одржување на Собранието на акционери;
- постапка за именување и разрешување на органите на Банката и на лицата со посебни права и одговорности, нивните надлежности, права и одговорности;
- постапка за донесување и изменување на Статутот на Банката и на други акти на Банката;
- Банкарска тајна;
- формата и начинот на објавувањата што ги врши Банката;
- информирање на акционерите и вработените;
- други прашања во врска со работењето на Банката и
- преодни и завршни одредби.

Член 2-а

Во правниот промет со трети лица, Банката како правно лице може да стекнува права и да презема обврски, да стекнува сопственост и други стварни права, да склучува договори и други правни работи, да тужи и да биде тужено пред суд, арбитража или друг избран суд и да учествува во други постапки.

Банката во правниот промет истапува во свое име и за своја сметка.

Банката за обврските сторени во правниот промет одговара со целокупниот свој имот.

2. ИМЕ, СЕДИШТЕ И ДРУГИ СТАТУСНИ ОБЕЛЕЖЈА

Член 3

Името на Банката гласи: „**НЛБ Банка**” АД Скопје.

Скратениот назив на Банката е:

„**НЛБ Банка**”

Седиштето на Банката е во Скопје, на ул: “Водњанска” бр.1

Организационите единици на Банката во своето работење, работат под името „НЛБ Банка АД Скопје“, при што се наведува називот и седиштето на организационата единица на Банката.

Член 3-а

Банката може да изврши промена на името и седиштето.

Одлуките за промена на името и седиштето на Банката ги донесува Надзорниот одбор. Промената на името и седиштето на Банката се запишува во трговскиот регистар.

Член 4

Банката во своето работење употребува печат, штембил и заштитен знак (жиг) кои ги содржат називот и седиштето на Банката.

Формата, големината и начинот на употребата на печатот и штембилот ги пропишува Управниот одбор на Банката.

Печатот и штембилот се употребуваат на сите општи и поединечни акти и во кореспонденција на Банката.

Банката има заштитен знак. Изгледот, формата и големината на заштитниот знак се утврдуваат со одлука на Надзорниот одбор на Банката на предлог на Управниот одбор на Банката.

Член 5

Банката во секојдневното општење, во писмена форма, по електронски пат или на друг начин, на лесен, директен или постојано достапен начин ги користи и ги прави достапни следниве податоци: името, седиштето, матичниот број запишан во трговскиот регистар, телефон, факс и адресата, како и податокот дека Банката својата дејност ја врши врз основа на Решението за основање и работење на Банката, издадено од НБРМ.

3. ВНАТРЕШНА ОРГАНИЗАЦИЈА НА БАНКАТА

Член 6

Внатрешната организација и систематизација на Банката се уредува со Правилник за организација и систематизација на работни места во НЛБ Банка АД Скопје.

Правилникот за организација систематизација на работни места го донесува Управниот одбор на Банката.

Член 7

Работите од предметот на работењето на Банката се вршат на ниво на Банката и на ниво на организациони единици на Банката.

Член 8

За извршување на работите од дејноста на Банката, во Банката се формираат организациони единици кои се формираат со одлука на Управниот одбор.

Член 9

Како организациони единици на Банката може да се формираат: служби, сектори, центри, филијали, експозитури, шалтери, филијали во странство и други форми на организација кои се основаат со одлука на Управниот одбор, во согласност со закон.

Член 10

Поблиски одредби за начинот на основањето на организационите единици од претходниот член, делокругот на нивната работа, овластувања во правниот промет, нивната организација и другите прашања во врска со нивното работење, се уредуваат со Правилник за организација и систематизација на работни места.

4. ПРЕДМЕТ НА РАБОТЕЊЕ НА БАНКАТА

Член 11

Банката е основана на неопределено време заради вршење работи утврдени со Законот за банки.

Банката е правно лице чија основна дејност е прибирање на депозити, други повратни извори на средства од јавноста и одобрување на кредити во свое име и за своја сметка.

Банката работи во рамките на Деловната политика и Развојниот план.

Банката во својата работа обезбедува извршување на сите доспеани обврски кон доверителите, во вкупен обем и рочност.

Член 12

Банката согласно законските прописи, може да ги врши следниве работи:

1. Прибирање на депозити и други повратни извори на средства ;
2. Кредитирање во земјата, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции;
3. Кредитирање во странство, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции;
4. Издавање и администрирање на платежни средства (парични картички, чекови, патнички чекови, меници);
5. Издавање електронски пари;
6. Финансиски лизинг;
7. Менувачки работи;
8. Платен промет во земјата и странство, вклучувајќи купопродажба на девизи;
9. Брз трансфер на пари;
10. Издавање платежни гаранции, авали и други форми на обезбедување;
11. Изнајмување на сефови, остава и депо;
12. Тргување со инструменти на пазарот на пари;
13. Тргување со девизни средства, што вклучува и тргување со благородни метали;
14. Тргување со хартии од вредност;
15. Тргување со финансиски деривати;
16. Давање услуги на чување на имот на инвестициски и пензиски фондови;
17. Купопродажба, гарантирање или пласман на емисија на хартии од вредност;
- 17-а) чување на хартии од вредност за клиенти
- 17-б) советување на правни лица во врска со структурата на капиталот, деловната стратегија или други поврзани прашања или давање услуги поврзани со спојување и припојување на правни лица;
18. Продажба на полиси за осигурување;
19. Посредување во склучување договори за кредити и заеми;
20. Обработка и анализа на информации за кредитна способност на правни лица
21. Економско-финансиски консалтинг;
22. Дејствување како покровител при котација;
23. Извршување на трансакции, активности за сметка на трети лица потребни за преземање на акционерски друштва;
24. Застапување во осигурувањето;
25. Продажба и/или откуп на удели од инвестициски фондови и
26. Други финансиски активности утврдени со закон што може да ги врши Банката.

За извршување на посочените финансиски активности Банката треба да има почетен капитал од 310.000.000 денари.

За вршење на финансиските активности од став 1, точка 5, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 25 и 26 на овој член потребна е претходна согласност од Извршниот одбор на НБРСМ.

Финансиските активности за кои е потребна посебна согласност од Извршниот одбор на НБРСМ или друг орган, Банката ги врши по добивање на потребната согласност.

5. СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА, ОСНОВНА ГЛАВНИНА, АКЦИИ, ПРАВА И ОБВРСКИ ОД АКЦИИТЕ, ЗГОЛЕМУВАЊЕ И НАМАЛУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА

Член 13

Почетниот капитал и сите натамошни зголемувања на почетниот капитал мора да бидат само во паричен облик и да бидат уплатени целосно.

Почетниот капитал и сите натамошни зголемувања на почетниот капитал не може да се намалуваат преку враќање на уплатените влогови од акционерите.

Основната главнина на Банката со состојба на 30.09.2008 година, изнесува 854.061.000,00 денари и е поделен на 854.061 акции со право на глас (обични акции).

Една акција има номинална вредност од 1000,00 денари.

Банката може да издава обични акции, а може да издава и приоритетни акции без право на глас, при што вкупниот номинален износ на приоритетни акции без право на глас не може да биде поголем од 10% од вкупниот номинален износ на вкупните акции на Банката.

Секоја акција која дава право на глас дава право на еден глас во Собранието.

Член 14

Својство на акционер на Банката стекнува домашно и странско физичко и правно лице што стекнало акции во согласност со закон. Правата на акционерот се стекнуваат со уписот во акционерската книга.

Одлука за издавање акции донесува Собранието на акционерите со мнозинство гласови кое сто не може да изнесува помалку од две третини од акциите со право на глас, претставени на Собранието.

Акциите кои ги издава Банката, се пренесуваат и се водат во форма на електронски запис во Централниот депозитар за хартии од вредност на Република Северна Македонија, во согласност со закон.

Банката може да издава и акции над номиналниот износ (емисиски износ).

Член 15

Сопственикот на акцијата (акционерот) може да го пренесе правото на сопственост на акцијата на трето лице во согласност со закон.

Својството на акционер престанува со денот на бришење од акционерската книга на Банката.

Член 16

Зголемување на основната главнина на Банката може да се врши:

1. со влогови;
2. со условно зголемување на основната главнина;
3. со одобрен капитал;
4. од средствата на Банката.

Зголемувањето на основната главнина се врши со одлука на Собранието за зголемување на основната главнина.

Одлуката за зголемување на основната главнина се донесува со мнозинство на гласови кое не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас претставени на Собранието.

Ако постојат повеќе родови акции, одлуката од ставот 3 на овој член е полноважна ако се согласат за тоа акционерите од секој род на акции. Одлуката за согласност акционерите од секој

род акции ја донесуваат со истото мнозинство со коешто е донесена одлуката од ставот 3 на овој член.

Управниот одбор се овластува преку издавање на нови акции врз основа на влогови, по претходна согласност од Надзорниот одбор, да ја зголеми основната главнина до номинален износ кој не може да надмине половина од износот 854.061.000,00 денари (одобрен капитал).

Новите акции може да се издадат само со согласност на мнозинство на членовите на Управниот одбор.

Овластувањето на Управниот одбор од став 5 на овој член е временски ограничено на пет години од уписот на одлуката за измена на Статутот на Банката во трговскиот регистар.

Член 17

Основната главнина на Банката може да биде намалена со:

1. намалување на номиналниот износ на еден или на повеќе родови и на класи на акции;
2. спојување на еден или на повеќе родови акции, со тоа што најмалиот номинален износ на споената акција не може да биде помал од 1 ЕВРО и
3. повлекување на сопствени и на други акции, ако со повлекувањето се врши намалување на основната главнина.

Член 18

Намалувањето на основната главнина се врши со одлука на Собранието за намалување на основната главнина. Одлуката за намалување на основната главнина се донесува со мнозинство на гласови кое не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас претставени на Собранието.

Ако постојат повеќе родови акции, одлуката од ставот 1 на овој член е полноважна ако за тоа се согласат акционерите од секој род на акции. Одлуката за согласност акционерите од секој род акции ја донесуваат со мнозинство кое што не може да биде помало од мнозинството утврдено во став 1 на овој член. За давање на согласност, акционерите од секој род акции донесуваат посебна одлука за согласност.

Член 19

Членот е избришан.

5-а ПОСЕБНА РЕЗЕРВА ЗА ПОТЕНЦИЈАЛНИ ЗАГУБИ

Член 20

За обезбедување на потенцијални загуби кои произлегуваат од конкретни ризични активни биланси и вонбилансни позиции, Банката формира посебна резерва.

Износот на посебната резерва се утврдува на начин и во висина според методологијата што ја пропишува Народна Банка на Република Северна Македонија.

6. ПРАВА, ОБВРСКИ И ОДГОВОРНОСТИ НА АКЦИОНЕРИТЕ

Член 21

Акционерите на Банката ги имаат сите права, обврски и одговорности, утврдени со прописите и овој Статут.

Акционерите ги имаат следните права:

- на учество и одлучување на Собранието;
- на дивиденда;
- на исплата на дел од ликвидационата односно стечајната маса;
- на информираност за состојбата на Банката;
- на увид во сите податоци запишани во акционерската книга на Банката;
- на заштита на правата пред судовите.

Член 22

Акционерите одговараат на Банката ако:

- ја злоупотребат Банката како правно лице за да постигнат цели кои што се забранети;
- ја злоупотребат Банката за да им нанесат штета на нејзините доверители;
- спротивно на законот јавно ги објавуваат или презентираат податоците до кои дошле остварувајќи го правото на информирање;
- спротивно на законот располагаат со имотот на Банката.

Член 23

Членот е избришан.

Член 24

Членот е избришан.

Член 25

Обицните акции на нивните сопственици им даваат:

- право на глас на седница на Собранието на акционери;
- право на исплата на дел од добивката (дивиденда) и
- право на исплата на дел од остатокот од ликвидационата, односно стечајната маса на Банката.

Член 26

Приоритетните акции покрај правото на исплата на дел од добивката (дивиденда) и правото на исплата на дел од остатокот од ликвидационата, односно стечајната маса на Банката, ги даваат и следните повластени права: правото на дивиденда во однапред утврден паричен износ или во процент од номиналниот износ на акцијата, право на првенство при исплата на дивиденда и при исплата на остаток од ликвидационата, односно стечајна маса, само доколку тоа е определено со одлуката за нивната емисија.

Износот на приоритетните акции, без право на глас во Банката, не може да биде поголем од 10% од вкупниот номинален износ на вкупните акции на Банката.

Член 26-а

Банката може со Одлука на Собранието на акционери за измена на Статутот, да изврши поделба на акциите и истовремено да го намали нивниот номинален износ, под услов основната главнина да остане непроменета.

Банката може со Одлука на Собранието на акционери за измена на Статутот да изврши спојување на акциите и истовремено да го зголеми нивниот номинален износ под услов основната главнина да остане непроменета.

Член 26-б

Членот е избришан

Член 27

Членот е избришан.

Член 27-а

Членот е избришан.

Член 27-б

Членот е избришан.

Член 27-в

Членот е избришан.

Член 28

Акционерите на Банката не одговараат за обврските на Банката, освен во случаите изречно определени со Законот за трговски друштва.

Правните односи помеѓу акционерите и Банката се регулираат според Законот за трговски друштва.

6-а ВОДЕЊЕ СМЕТКОВОДСТВО, ТРГОВСКИ КНИГИ, ГОДИШНА СМЕТКА И ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

Член 28-а

Банката има обврска да води сметководство и да поднесува годишна сметка на начин определен со закон и со прописите на сметководството.

Член 28-б

Банката води трговски книги, во согласност со принципите на правилно водено сметководство, на начин што ги прави видливи сите преземени трговски правни работи, состојбата на средствата, обврските, главнината, приходите и расходите. Трговските книги се водат на таков начин што секое трето лице експерт, при прегледувањето на книгите може да стекне општ преглед и увид во врска со работењето на Банката и во врска со финансиската состојба и финансискиот резултат на Банката. Трговските книги мора јасно да покажат на кој начин биле започнати, водени и комплетираны сите трговски трансакции на Банката.

Банката има обврска да зачува примерок од секое испратено деловно писмо. Зачуваниот примерок мора да биде идентичен со испратениот оригинал.

Банката трговските книги ги води по системот на двојно книговодство: дневник, главна книга и аналитички евиденции.

Член 28-в

Банката трајно ги чува годишните сметки и финансиските извештаи.

Трговските книги се чуваат најмалку десет години од истекот на годината за која што се однесуваат.

Сметководствените документи се чуваат најмалку пет години од истекот на годината во која што се искористени за составување на трговските книги, освен документите за пресметка на плати, кои што се чуваат трајно.

Годишните сметки и финансиските извештаи, трговските книги и сметководствените документи се чуваат во изворна форма или пренесена на некои од медиумите за автоматска или микрографска обработка на податоци.

Член 28-г

По истекот на календарската година Банката составува годишна сметка и финансиски извештаи.

Собранието на Банката ги усвојува годишната сметка, финансиските извештаи и годишниот извештај за работата на Банката во претходната деловна година.

Изготвувањето и одобрувањето на годишната сметка и финансиските извештаи се врши во рокови утврдени со закон.

Член 28-д

Финансиските извештаи не можат да бидат одобрени ако на нив не е извршена ревизија од овластено друштво за ревизија.

Овластениот ревизор го избира Собранието, пред истекот на деловната година за која што се врши ревизијата.

7. ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ, РАСПОРЕДУВАЊЕ НА ДОБИВКАТА И ИЗДВОЈУВАЊЕ НА РЕЗЕРВИ ОД СТРАНА НА БАНКАТА

Член 29

Надзорниот одбор ја одобрува Годишната сметка, Финансискиот извештај и Годишниот извештај за работата на Банката за претходната деловна година согласно постојните прописи и истите ги доставува на усвојување до Собранието на акционерите.

Врз основа на показаните финансиски резултати, по одобрувањето на Годишната сметка и Финансискиот извештај и по утврдувањето на постоењето на добивка, Собранието на акционерите врши распределба на добивката за деловната година.

Банката го утврдува финансискиот резултат од работењето во согласност со меѓународните сметководствени стандарди и позитивните законски прописи.

Член 29 - а

Добивката пред оданочувањето се утврдува кога од вкупните остварени приходи ќе се надоместат вкупните расходи од пресметковниот период.

Нето добивката - добивката по оданочувањето се утврдува кога добивката пред оданочувањето ќе се намали за износот на даноците, придонесите и другите давачки од добивката.

Член 30

Собранието ја усвојува одлуката за употреба и распоредување на остварената добивка, односно за покривање на загубите.

Во одлуката за распоредување на добивката се прикажува секоја поединечна намена на добивката, а особено се наведуваат:

1. износот од добивката за покривање на загубата од минати години;
2. износите кои што се внесуваат во законските и во статутарни резерви на Банката;
3. износот кој се исплатува во вид на дивиденди;
4. дополнителните издатоци врз основа на одлуката;
5. износот на добивката со којшто ќе се изврши зголемување на основната главнина на Банката и износ од добивка за инвестиции;
6. евентуалниот пренос на добивката во наредната година (акумулирана добивка);
7. износот од добивката за останатите фондови и
8. други намени.

Член 31

Банката утврдува и искажува загуба од работењето доколку од вкупните приходи не ги надомести вкупните расходи како и даноците, придонесите и другите давачки од добивката.

Член 32

Собранието на акционери одлучува за покривање на загубата.

Во одлуката за покривање на загубата се наведуваат изворите за нејзиното покривање, а особено:

1. акумулирана добивка;
2. на товар на задолжителна општа резерва;
3. на товар на посебни резерви за покривање на загуби;
4. премии и
5. на товар на основната главнина, со нејзино намалување.

Член 32-а

Банката има задолжителната општа резерва како општ резервен фонд, кој е формиран по пат на зафаќање од нето добивката.

Општата резерва се пресметува и издвојува како 5 % од добивката на Банката, се додека резервите на Банката не достигнат износ кој што е еднаков на една десеттина од основната главнина. Ако така создадената резерва се намали, мора да се дополни на ист начин.

Додека општата резерва не го надмине најмалиот износ определен со овој Статут може да се употребува само за покривање на загубите.

Она што во резерва е внесено врз основа на доплата на акционерите, не може да се употребува за дополнување на дивидендата.

Член 32-б

По одобрување на годишната сметка и на финансиските извештаи и утврдување на постоење на добивка за распределба, Собранието го определува делот кој што им се доделува на акционерите во форма на дивиденда, според правата што ги дава родот и класата на акциите.

Управниот одбор може да исплати дивиденда во износ кој што не ја надминува вкупно оставарената добивка искажана со годишната сметка и со финансиските извештаи, зголемена за пренесената нераспределена добивка од претходните години или со резервите кои можат да се распределуваат и ако се покриени загубите од претходните години, ако тие од кои било причини не биле покриени со последната одобрена годишна сметка и со финансиските извештаи.

Дивидендата се исплатува најдоцна во рок од девет месеца по завршување на деловната година. На акционерите може во текот на деловната година од предвидливиот дел од добивката да им се исплати аванс на име дивиденда.

Секој акционер дел од дивидендата што е ставена на распределба или од авансите од дивидендата, може да ја добие во пари односно акции.

Понудата за плаќање на дивидендата или на авансите од дивидендата во акции мора да биде направена во исто време на сите акционери според родот и класата на акциите.

Со одлука на Собранието со која сто се одобрува плаќање на дивиденда се определува:

1. износот на дивидендата;
2. датумот на евиденција според која што се определува листата на акционери кои имаат право да добијат дивиденда и
3. планот за исплата на дивидендата и денот на кој што дивидендата се исплаќа (ден на исплата) и начинот на кој Банката ги известува лицата кои имаат право на дивиденда според донесената одлука.

Управниот одбор е овластен врз основа на периодична сметка или периодични финансиски извештаи за трите, шесте, односно деветте месеца, потврдени од овластен ревизор на Банката, да им исплати на акционерите аванс на име на дивиденда.

Управниот одбор може да го исплати авансот на дивиденда само до износот на добивката која што е остварена во периодот во кој што се исплаќа авансот на дивидендата, при што не може да се надмине вкупната добивка остварена во претходната година одобрена со годишна сметка, зголемена за пренесената нераспределена добивка од претходните години и со резервите кои можат да се распределуваат за оваа цел, намалени за износите кои што се издвојуваат за законските резерви и за резервите утврдени со Статутот, за период за кој што се пресметува авансот на дивидендата, ако не се покриени загубите од претходните години, а тие од кои било причини не биле покриени со последната одобрена годишна сметка и со финансиските извештаи.

За исплата на аванс на дивиденда потребна е согласност со едногласна одлука на Надзорниот одбор

8. СТАТУСНИ ПРОМЕНИ НА БАНКАТА И РЕШАВАЊЕ НА МЕЃУСЕБНИТЕ ОДНОСИ НА АКЦИОНЕРИТЕ НА БАНКАТА ВО СЛУЧАЈ НА СТАТУСНИ ПРОМЕНИ НА БАНКАТА

Член 33

За статусни промени на Банката (спојување на банки, припојување на една Банка кон друга или поделба на Банка на повеќе банки) одлучува Собранието на Банката со мнозинство гласови од вкупниот број на акции со право на глас.

За статусни промени на Банката задолжителна е дозвола од Народната Банка.

Меѓусебните односи на акционерите на Банката во случај на статусни промени на Банката ќе се решаваат спогодбено или со посредство на Надзорниот одбор на Банката.

Меѓусебните односи на акционерите на Банката кои не ќе можат да се решат спогодбено, ќе се решаваат по арбитражен пат, а доколку не можат да се решат ни со арбитража, ќе се решаваат по судски пат.

9. ОСИГУРУВАЊЕ НА ДЕПОЗИТИ НА ФИЗИЧКИ ЛИЦА

Член 34

Банката е должна да ги осигурува денарските и девизните депозити и тековните сметки на физички лица, депозитите врзани за паричните картички и девизните приливи на физички лица во Фондот за осигурување на депозити.

10. СУПЕРВИЗОРСКИ СТАНДАРДИ

Член 35

Солвентност и адекватност на капиталот

Банката ќе располага со адекватно ниво на сопствени средства во зависност од природата, видот и обемот на финансиските активности и висината на ризиците кои произлегуваат од извршувањето на тие активности. (адекватност на капитал)

Банката е должна да работи на начин кој ќе овозможи постојано да биде способна да ги исполни своите обврски (солвентност).

Банката е должна да одржува стапка на адекватноста на капиталот која не може да биде пониска од 8%.

При исполнување на обврската од ставот 3 од овој член, банката е должна да одржува најмалку:

1. Стапка на редовниот основен капитал во износ од 4,5% од ризично пондерираната актива и
2. Стапка на основниот капитал во износ од 6% од ризично пондерираната актива

Извршниот одбор на НБРСМ може да пропише повисоки стапки од пропишаните во ставовите 3 и 4 на овој член за една или повеќе банки во земјата, доколку е тоа потребно поради природата, видот и обемот на активностите што ги врши банката и ризиците на кои е изложена како резултат на тие активности, вклучувајќи ги и ризиците кои произлегуваат од макроекономското опкружување.

Заштитни слоеви на капиталот

Банката е должна да ги одржува следните заштитни слоеви на капиталот:

1. Заштитен слој за зачувување на капиталот
2. Противцикличен заштитен слој на капиталот
3. Заштитен слој на капиталот на системски значајни банки и
4. Системски заштитен слој на капиталот.

Заштитните слоеви на капиталот се исполнуваат единствено со позиции што се дел од редовниот основен капитал.

Збирот на заштитните слоеви го претставува вкупниот износ на заштитни слоеви.

Управување со ризиците

Банката изложеноста на одделни видови ризици ќе ја одржува во рамките на лимитите пропишани со Законот за банки и методологијата пропишана од Советот на Народната банка.

Со општите акти и интерните процедури мора да бидат опфатени сите материјални ризици на кои е изложена Банката при вршењето на финансиските активности, а особено следниве видови ризици:

- ликвидносен ризик;
- кредитен ризик, вклучувајќи и ризик на земјата и ризик на друга договорна страна;
- ризик на каматни стапки од портфолиото на банкарски активности, валутен ризик и останати пазарни ризици;
- ризик од концентрација на изложеност на Банката и;
- оперативен ризик, вклучувајќи го и ризикот од неадекватност на информативните системи.

Изложеност на Банката

Изложеноста на Банка кон лице ги опфаќа вкупните билансни и вонбилансни побарувања на Банката од тоа лице, вклучувајќи ги и вложувањата во хартии од вредност издадени од тоа лице, без оглед на целите за кои се стекнати хартиите од вредност.

Банката ќе ја одржува изложеноста спрема лице и со него поврзани лица во согласност со критериумите пропишани со Законот за банки.

Сопствени акции на Банката

Банката може да стекнува сопствени акции со откуп, самата или преку лице кое дејствува од свое име, а за нејзина сметка, до 10% од номиналната вредност на вкупните акции на Банката, но износот на откупените акции не смее да го надмине износот на нераспределената добивка.

Откупот на сопствените акции е полноважен, само доколку Собранието на Банката донесе одлука за стекнување на сопствени акции преку откуп во која се утврдени начинот на откупот, максималниот број на акции што може да се откупи, времето во кое откупот треба да се изврши и кое не може да биде подолго од 12 месеци од денот на донесувањето на одлуката за стекнување на сопствени акции, минималната и максималната противвредност која може да се плати за нив и номиналната вредност на откупените сопствени акции заедно со минималната вредност на сопствените акции што Банката ги има стекнато претходно и што ги поседува да не надминува 10% од номиналната вредност на вкупните акции на Банката.

Акциите од претходниот став мора да се отуѓат во рок од една година од денот на нивното стекнување, во спротивно без одлагање мора да бидат поништени.

Стекнувањето на сопствени акции спротивно на претходните ставови е ништовно. Правата стекнати од сопствените акции мируваат се до моментот на нивното отуѓување.

Вложувања на Банката

Во однос на вложувањата, Банката ќе ги почитува лимитите утврдени во Законот за банки.

Ликвидност на Банката

Банката ќе ја одржува ликвидноста, односно да управува со активата и пасивата на начин што ќе и овозможи намиравање на пристигнатите обврски во секој момент.

Отворена девизна позиција

Банката ќе одржува отворена девизна позиција согласно Методологијата за управување со валутниот ризик, пропишана од страна на Советот на Народната Банка, во согласност со меѓународните стандарди.

11. ЗАШТИТА ОД ПЕРЕЊЕ НА ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ**Член 36**

Банката во своето работење презема мерки и дејствија во насока на спречување на перење пари и финансирање тероризам и постапува согласно прописите за спречување перење пари и финансирање тероризам.

Банката има овластено лице за спречување на перење пари кој е независен во својата работа, работи согласно законските прописи и за својата работа доставува месечни извештаи до Управниот одбор, а квартални и полугодишни извештаи до Надзорниот одбор.

Работите од став еден од овој член Банката ги регулира со посебен акт, раководејќи се од законските прописи и меѓународните стандарди во оваа област.

12. НАЧИН НА УПРАВУВАЊЕ СО БАНКАТА И ПОСТАПКА ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ОРГАНИТЕ НА БАНКАТА**1. Органи на Банката****Член 37**

Органи на Банката се: Собрание на акционери, Надзорен одбор, Управен одбор, Одбор за управување со ризици, Одбор за ревизија и Кредитен одбор.

Собрание на Банката**Член 38**

Со Банката управуваат акционерите на Банката преку Собранието на Банката, кои поседуваат акции со право на управување, согласно принципот една акција, еден глас.

Собранието на Банката го сочинуваат сите акционери, лично или преку нивните полномошници.

Секој акционер може да овласти, со полномошно, свој полномошник на Собранието.

Акционерите, кои се правни лица, на Собранието ги застапуваат нивните законски застапници или лица кои се овластени од нив.

Овластувањето на полномошникот од ставот (3) на овој член се дава со потпишување на писмено полномошно, без обврска истото да се завери на нотар. За даденото полномошно, акционерот е потребно веднаш да ја извести Банката, во спротивно се смета дека акционерот не го дал полномошното. Полномошното има важност се до неговото отповикување, но не подолго од две години од денот на неговото давање.

Член 39

Собранието на Банката ги врши следните работи:

1. Го усвојува Статутот и измените и дополнувањата на статутот на Банката;
2. Го разгледува и усвојува годишниот извештај за работењето на Банката заедно со писмено мислење изготвено од страна на Надзорен одбор;
3. Го разгледува и усвојува извештајот на друштвото за ревизија и писменото мислење по истиот изготвено од страна на Надзорниот одбор;
4. Ја усвојува годишната сметка и финансиските извештаи на Банката;
5. Одлучува за употреба и распоредување на остварената добивка, или покривање на загубите;
6. Одлучува за нова емисија на акции на Банката;

7. Одлучува за статусни промени и за престанок на работењето на Банката;
8. Ги именува и разрешува членовите на Надзорниот одбор;
9. Избира друштво за ревизија и одлучува по предлогот за раскинување на договорот со друштвото за ревизија;
10. Го донесува Деловникот за работа на Собранието на Банката и неговите измени;
11. Одлучува за зголемување и намалување на основната главнина;
12. Го одобрува извештајот за работата на Надзорниот одбор и ја одобрува работата на сите членови на Надзорниот одбор, поединечно;
13. Го одобрува извештајот за работата на Управниот одбор и ја одобрува работата на сите членови на Управниот одбор, поединечно и
14. Одлучува и за други прашања од значење за работењето на Банката, предвидени со Статутот и Законот за трговски друштва.

Седници и одлуки на Собранието на акционери

Член 40

Собранието на Банката работи на седници, кои се одржуваат по потреба, а најмалку еднаш годишно.

Годишното Собрание на Банката задолжително се одржува пред истекот на шест месеци од календарската година за претходната година.

Кога тоа го бара интересот на друштвото и на акционерите, во времето помеѓу две годишни собранија, може да се свика собрание.

Управниот одбор на Банката, Надзорниот одбор на Банката, со мнозинство гласови од своите членови, по сопствена иницијатива или по барање на акционер можат да донесат одлука за свикување на собрание.

Член 41

Надзорниот одбор со мнозинство гласови од своите членови може да донесе одлука за свикување на Собранието на акционери по сопствена иницијатива.

Акционерите кои сите заедно имаат најмалку 10% од гласовите во Собранието на Банката, можат по писмен пат да бараат од Управниот одбор, да свика Собрание на Банката. Во писменото барање акционерите треба да ги наведат причините за свикување на Собранието на Банката, предметот за кој Собранието на Банката ќе одлучува, своето име, презиме, местото на живеење и ЕМБГ, односно фирмата, седиштето и ЕМБС ако акционерот е правно лице.

Управниот одбор, во рок од осум дена од денот на приемот на барањето на акционерите за свикување на Собрание, донесува одлука за прифаќање или за одбивање на барањето. Во одлуката за одбивање на барањето мора да се наведат причините поради кои што така е одлучено.

Ако по барањето на акционерите кои имаат мнозинство од сите акции со право на глас, Управниот одбор или Надзорниот одбор не свикаат Собрание во рок од 24 часа од денот на поднесување на барањето, акционерите можат да поднесат предлог за свикување Собрание до суд.

Член 42

Собранието на Банката се свикува со праќање на покана до сите акционери, чии акции се запишани во книгата на акции, на начин кој овозможува да се потврди дека поканата е испратена до секој акционер, со датум кога е испратена и примена.

Поканата се испраќа според изводот од акционерската книга, кој што не е постар од три дена до денот на испраќањето на поканата.

Собранието може да биде свикано и со објавување на јавен повик до акционерите. Јавниот повик за одржување на седница на собранието се објавува на половина страница во најмалку еден дневен весник што излегува на целата територија на Република Северна Македонија. Покрај ова,

содржината на јавниот повик се објавува и на насловната страница од официјалната интернет страница на Банката, и се поднесува на објавување на интернет страната на берзата.

Право на присуство на седниците на Собранието, имаат акционерите кои се уредно запишани во книгата на акции.

Член 43

Поканата, односно повикот за учество на Собранието на Банката ги содржи следните елементи:

- Фирмата и седиштето на друштвото;
- Местото, датумот и часот на одржување на собранието;
- Дневниот ред според кој ќе работи собранието;
- Начинот на којшто се достапни материјалите што се подготвени за собранието;
- Опис на постапката според која акционерите учествуваат и гласаат на седница на собранието;
- Опис на постапката за гласање преку полномошник со информација за достапност на обрасците за гласање преку полномошник на акционерите;
- Опис на постапката за гласање со кореспонденција;
- Последните рокови до кои може да се предлагаат точки на дневниот ред, односно да се предлагаат одлуки и поставуваат прашања;
- Другите процедурални формалности што се од значење за присуството на собранието и за начинот на гласање;
- Адресата на официјалната интернет страница на Банката на која ќе бидат достапни информациите во врска со собранието и материјалите предложени за собранието на акционери.

Јавниот повик односно поканата за одржување на седница на собрание на акционери содржи опис на постапките според кои акционерите учествуваат и гласаат на собранието, како што е утврдено во законските прописи. Воедно во јавниот повик односно поканата треба да биде наведена и адресата на официјалната интернет страна на Банката на која ќе бидат достапни сите законски потребни информации кои друштво кое котира на берза треба да ги објави, наведени во член 45, став 2.

Рокот кој тече од денот на испраќањето на поканата, односно објавувањето на јавниот повик за учество на Собранието до денот на одржувањето на Собранието не може да биде пократок од 30 дена до денот на одржување на Собранието.

Член 44

Акционерот кој има намера да учествува на Собранието е должен да го пријави своето учество (пријава за учество на Собранието) најдоцна пред почетокот на седницата.

Списокот на пријавени акционери го подготвува Управниот или Надзорниот одбор, односно лице овластено за свикување на Собранието и пред почетокот на одржувањето на Собранието подготвувачот го споредува според состојбата во акционерската книга добиена од Централниот депозитар за хартии од вредност 48 часа пред одржувањето на седницата на Собранието.

Пред почетокот на одржувањето на Собранието на акционери, списокот на пријавени акционери го потпишува секој присутен акционер, односно полномошник на акционер со што го верификува своето присуство на Собранието (верификуван учесник на Собранието).

Член 45

Материјалите за одлучување на седница на Собрание на Банката мораат да бидат достапни до акционерите од денот на испраќањето на поканата, односно на објавување на јавниот повик, во определена просторија на Банката.

Во период кој не може да започне подоцна од дваесет и првиот ден пред денот на одржување на седница на собранието, како и на денот на одржување на седницата на собранието, Банката на својата интернет страница ги објавува најмалку следниве информации:

- Содржината на јавниот повик, односно поканата за свикување на седница на собрание на акционери;

- Вкупниот број на акции и вкупниот број на гласацки права кои произлегуваат од акциите со право на глас на денот на објавата на јавниот повик, односно на денот на испраќање на поканата, вклучително и вкупен број на акции од секој род и класа;
- Документи и материјали кои ќе се разгледуваат на седницата на Собранието на акционери;
- Предложените одлуки за донесување или каде што такви нема предложено, мислења на овластен орган или тело на друштвото по секоја точка од предложениот дневен ред на седницата на Собранието на акционери;
- Предложените одлуки од акционерите кои Банката веднаш откако ќе ги прими треба да ги објави;
- Обрасците за гласање преку полномошник и обрасците за гласање со кореспонденција подготвени за преземање електронски од страна на акционерите;
- Информации за начинот на предлагање точки на дневниот ред, поставување прашања и предлагање одлуки од страна на акционерите.

Член 46

Секој акционер, односно неговиот застапник или полномошник има право на учество на Собранието на Банката под услови утврдени со овој Статут, ако со закон не е одредено поинаку.

Право на гласање и давање предлози за расправа за одделни прашања, имаат само акционерите кои се сопственици на акции со право на глас.

Кога со одлука на Собранието, односно со одлука за измена на Статутот се менува, односно ограничува кое било право врзано за некој род акции, таа одлука се смета за полноважна ако акционерите кои го претставуваат соодветниот род акции дадат согласност со донесување одлука за согласност со мнозинство определено со овој Статут и закон.

Акционерите од ставот 3 можат одлуката за согласност да ја донесат на одделна седница (посебно Собрание) или на истото Собрание со другите акционери но со одделно гласање (одвоено гласање).

Член 47

Собранието може да одлучува само за прашања кои што се уредно ставени на дневен ред. Собранието може да расправа, без право на одлучување, и за прашања кои што не се уредно ставено на дневен ред.

Акционерите кои поединечно или заедно поседуваат најмалку 5% од вкупниот број на акциите со право на глас можат да предложат дополнување на дневниот ред со барање за вклучување нови точки во дневниот ред ако истовремено приложат и образложение за предложената точка за дополнување на дневниот ред или ако предложат одлука по предложената точка на Собранието кое што веќе е свикано.

Акционери кои поединечно или заедно поседуваат 5% од вкупниот број на акции со право на глас имаат право по писмен пат да предложат за усвојување одлуки по секоја од точките кои се вклучени или кои ќе бидат вклучени во дневниот ред на седницата на Собранието.

Барањето за вклучување на точки во дневниот ред и/или предлагањето на одлуки за усвојување на Собранието коешто е свикано се испраќа до свикувачот на Собранието, во рок од 8 дена од денот кога е испратена поканата, односно од денот кога е објавен јавниот повик за учество на Собранието.

Член 48

Собранието на Банката има кворум за работа ако на седницата присуствуваат верификувани учесници на Собранието кои поседуваат најмалку мнозинство од вкупниот број на акциите со право на глас.

Одлуките на Собранието на Банката се донесуваат со мнозинство од акциите со право на глас претставени на Собранието, освен ако со овој Статут и со Закон не е определено поголемо мнозинство или не се пропишани други услови во поглед на мнозинството со коешто се донесуваат одлуките на Собранието.

Собранието на Банката одлучува со мнозинство гласови кое не може да изнесува под 2/3 од акциите со право на глас претставени на Собранието за издавање на акции, за зголемување или намалување на основната главнина на Банката, за престанок на Банката и во други случаи утврдени со закон.

Собранието на Банката одлучува со мнозинство гласови од вкупниот број на акции со право на глас за измена на статутот, како и за статусни промени

Постапка за измена на Статутот можат да покренат Управниот одбор, Надзорен одбор, како и акционерите кои имаат најмалку една десеттина од вкупниот број на акциите со право на глас.

Член 48-а

Со седницата на Собранието претседава Претседавач. Претседавачот со Собранието го определува редоследот на работата и го одржува редот на седницата на Собранието, а може да утврди и правила за водење на седницата на Собранието.

Претседавачот со Собранието се избира за секое одделно Собрание.

Мандатот на претседавачот со Собранието трае до изборот на претседавачот на наредното Собрание кое што треба да биде одржано.

За претседавач со Собранието може да биде избран секој акционер или лице кое што застапува акционер. За претседавач со Собранието не може да биде избран член на Управниот одбор или член на Надзорен одбор.

Претседавачот на Собранието ја води седницата на Собранието, го заверува потпишаниот список на пријавени акционери за учество на Собрание, ги потпишува одлуките, записникот и другите акти на Собранието и се грижи за правилно спроведување на Деловникот за работа на Собранието.

Член 48-б

Претседавачот, откако ќе констатира дека постои кворум, ги повикува акционерите да се изјаснат за предлозениот дневен ред на седницата. Дневниот ред е усвоен кога ќе гласаат мнозинство од акционерите со право на глас во Собранието.

Секој акционер има право во кое било време да поднесува иницијатива за вклучување на точки во дневниот ред на Собранието коешто ќе биде свикано, на начин и постапка детално определена во Деловникот за работа на Собранието на акционери.

Секој акционер има право да поставува прашања по секоја од точките од дневниот ред на седницата на собрание, а Банката е должна да одговори на прашањата што ги поставуваат акционерите. Банката може да даде еден збирен одговор на прашања со иста содржина.

Одговорите на поставените прашања на седница на Собранието, Банката е должна да ги објави на својата интернет страница во формат на прашање и одговор.

Член 49

Ако на Собранието не се обезбеди кворум, за време што не е подолго од 15 дена, се свикнува ново Собрание, кое може да одлучува по прашањата утврдени во дневниот ред за првото свикнување без оглед на бројот на присутните акционери со право на глас и бројот на акциите кои ги поседуваат, освен за прашањата за кои со закон, или овој Статут е определено одлучување со квалификувано мнозинство.

Член 49-а

Ако дојде до прекин на седница на Собранието што започнало со работа, присутните акционери на седницата можат да одлучат Собранието да продолжи со работа во време и место што се определува со мнозинство гласови од кворумот за работа на Собранието.

Одложувањето не може да биде подолго од осум дена.

Ако дојде до прекин на седницата на Собранието, а Собранието не донесе одлука за продолжување со работа, тогаш претседавачот со Собранието го определува времето и местото на продолжување на прекинатата седница на Собранието.

Член 50

Собранието одлучува со јавно гласање. За броењето на гласовите Собранието избира најмалку еден бројач на гласови.

По барање на еден или на повеќе акционери кои имаат најмалку една десеттина од вкупниот број на акции со право на глас, се пристапува кон тајно гласање, за што се избира Комисија за спроведување на тајно гласање. Составот на Комисијата за спроведување на тајно гласање и постапката за спроведување на тајното гласање се утврдени со Деловникот за работа на Собранието.

Акционерите можат да гласаат на Собранието преку телефон или преку друго соодветно електронско средство, кое што е дел од јавната комуникациска мрежа и преку којшто може, на сигурен начин да се утврди идентитетот на секој акционер, правото на глас, начинот на воспоставување на комуникациска врска меѓу Банката и акционерите и тоа така што гласањето ќе биде достапно на секој акционер и ќе може со сигурност, да се евидентира извршеното гласање.

По извршување на гласањето, Претседавачот го утврдува и го објавува резултатот од гласањето. Собранието ги донесува одлуките според предвиденото мнозинство утврдено со овој Статут.

Во рок од 15 дена од денот на одржаната седница на собранието, Банката е должна на својата интернет страница да ги објави резултатите од гласањето.

Член 50-а

Покрај учеството во работата на Собранието со лично присуство или преку полномошник, согласно Законот за трговските друштва, Банката ќе им овозможи на акционерите да гласаат на Собранието и со кореспонденција пред одржување на седницата на Собранието.

Член 50-б

Акционерите можат да гласаат со кореспонденција со испраќање на пополнет образец кој во оригинал мора да биде примен во Банката најдоцна еден работен ден пред денот на одржување на седницата на Собранието.

Банката може да побара од акционерите кои имаат намера да гласаат со кореспонденција претходно да го потврдат својот личен идентитет приложувајќи документи за лична идентификација во оригинал или препис од оригинал по избор на акционерите и без обврска за акционерите да го заверат кај нотар или да биде потврден од домашен или странски надлежен орган.

Банката на својата интернет страница ги објавува обрасците за гласање со кореспонденција, опис на постапката, потребната документација за идентификација на акционерите и датумот до кој мора да биде примен образецот за гласање со кореспонденција.

Акционерот кој гласал со кореспонденција може лично да присуствува на седницата на Собранието, но доколку акционерот сака лично да гласа на самата седница мора писмено да го отповика гласањето со кореспонденција најдоцна 48 часа пред одржувањето на седницата. Доколку акционерот не достави писмено известување дека го отповикува гласањето со кореспонденција, кое мора да биде примено во Банката најдоцна 48 часа пред одржување на седницата, во предвид ќе се земе гласањето со кореспонденција.

Член 50-в

За работата на Собранието се води записник кој ги содржи податоците утврдени со Деловникот за работа на Собранието на акционери. Записникот се подготвува најдоцна во рок од осум дена од одржувањето на Собранието и него го потпишуваат записничарот и претседавачот на Собранието, а го заверуваат заверувачи на записник.

За записничар и заверувачи на записник не може да бидат избрани член на Управен одбор, или Надзорен одбор, ниту претседавачот на Собранието.

Ако Собранието одлучува за измена на податок што согласно Законот за трговски друштва се упишува во трговскиот регистар записникот го води нотар и тогаш записникот се подготвува најдоцна во рок од три дена од денот на одржување на Собранието и него го потпишува нотарот и претседавачот со Собранието.

Банката е должна во рок од 15 дена по одржувањето на Собранието на Банката, до Народната Банка да го достави записникот од одржаното Собрание заедно со материјалите и донесените одлуки.

Член 51

Со Деловникот за работа на Собранието на Банката, поблиску се регулира начинот на работењето и гласањето во Собранието како и други прашања од значење за работа на Собранието.

Член 51-а

Одлуките на Собранието влегуваат во сила со денот на донесувањето, освен ако во одлуката не е утврден друг датум на влегување во сила.

Надзорен одбор

Член 52

Надзорниот одбор врши надзор на работењето на Управниот одбор, ги одобрува политиките за вршење на финансиски активности и го надгледува нивното спроведување.

Надзорниот одбор е одговорен да обезбеди добро работење и управување и стабилност на Банката, како и навремено и точно финансиско известување на Народна Банка.

Член 53

Надзорниот одбор на Банката го сочинуваат 6 членови, кои ги именува Собранието на Банката од редот на лицата предложени од акционерите на Банката, по согласност од Извршниот одбор на Народна Банка на Република Северна Македонија.

Членовите на надзорниот одбор треба да поседуваат соодветни знаења и искуство за извршување на своите надлежности, за независен надзор на работењето на банката, а особено за разбирање на активностите што ги врши Банката и на материјалните ризици на кои е изложена, да избегнуваат судир на интересите и да посветуваат доволно време за извршување на обврските што произлегуваат од нивните надлежности.

Најмалку една четвртина од членовите на Надзорниот одбор мора да бидат независни членови. При изборот на членовите на Надзорниот одбор се назначува кои членови се избираат како независни членови на Надзорниот одбор. Исто лице не може да биде независен член на Надзорниот одбор во Банката подолго од три последователни мандати.

Мандатот на членовите на Надзорен одбор трае 4 (четири) години, со тоа што секоја година, годишното Собрание одлучува за одобрување на работата на секој од членовите одделно, по што се избираат нови членови на местото на оние чија работа не е одобрена.

Кандидатите за членови на Надзорен одбор ги предлагаат акционерите.

Членовите на Надзорниот одбор од своите редови избираат претседател.

Членовите на Надзорниот одбор ги избира Собранието со мнозинство гласови од акциите со право на глас од кворумот определен за работа на Собранието.

Пред да се пристапи кон избор на членовите на Надзорен одбор за секој кандидат, во писмена форма, се објавуваат податоци за возраста, полот, образованието, и другите професионални квалификации, работното искуство и како го стекнал, во кои друштва е или бил член на орган на

управување односно надзорен одбор и другите функции кои ги вршел, бројот на акциите што ги поседува во Банката и во други друштва, како и заемите и другите обврски кои што ги има спрема Банката.

Покрај податоците утврдени во претходниот став, за да се овозможи Собранието да го направи вистинскиот избор, за кандидатите за членови на Надзорен одбор, на акционерите им се доставуваат и информации за тоа:

- дали има судир на интереси помеѓу интересите на кандидатот и Банката
- доколку кандидатот е веќе член на надзорниот одбор, резиме на последната оцена (евалуација) на неговата работа

Податоците утврдени во ставот 8 и 9 од овој член се достапни на секој акционер најдоцна седум дена пред Собранието да пристапи кон избор.

Пријавата за упис во трговскиот регистар на избраниот Надзорен одбор ја поднесува лицето определено со одлука на Собранието.

Член 54

Член на Надзорен одбор не може да биде лице кое е вработено во Банката.

Членот на Надзорен одбор треба да ги исполнува и критериумите за лице со посебни права и одговорности дефинирани во член 86 од Статутот.

Член 55

Членот е избришан.

Член 56

Надзорниот одбор на Банката ги врши следните работи:

1. Ја усвојува Деловната политика на Банката и Развојниот план на Банката;
2. Именува и разрешува членови на Управниот одбор на Банката;
3. Именува и разрешува членови на Одбор за управување со ризици;
4. Именува и разрешува членови на Одборот за ревизија;
5. Именува и разрешува членови на Кредитен одбор;
6. Го усвојува финансискиот план на Банката;
7. Организира Сектор за внатрешна ревизија;
8. Го одобрува годишниот план на Секторот за внатрешна ревизија;
9. Ја усвојува политиката за сигурност на информативниот систем;
10. Ги усвојува политиките за управување со ризици на Банката;
11. Усвојува политика за судир на интересите со која се идентификуваат можните судири на интереси и мерките и активностите за нивно спречување;
12. Усвојува политика за наградување, во согласност со деловната политика, развојниот план, финансискиот план и политиката за избегнување судир на интересите на Банката;
13. Донесува и спроведува политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешување на членовите на надзорниот одбор, одборот за управување со ризици, одборот за ревизија и управниот одбор;
14. Ги разгледува извештаите за работењето на Управниот одбор на Банката;
15. Ги разгледува извештаите на Одборот за управување со ризици;
16. Ги разгледува извештаите на Одборот за ревизија;
17. Ги разгледува извештаите на Секторот за внатрешна ревизија;
18. Ги разгледува извештаите на Центарот за усогласување со прописите и интегритет;
19. Ја одобрува годишната сметка и финансиските извештаи на Банката;
20. Одобрува изложеност спрема поединечно лице од над 20% од сопствените средства на Банката, со исклучок на изложеност врз основа на купување на хартии од вредност издадени од Народната банка и Република Северна Македонија;
21. Одобрува трансакции со поврзани лица со Банката во износ од над 6.000.000 денари;
22. Го одобрува стекнувањето на капитални делови и купување на хартии од вредност, поголеми од 5% од сопствените средства на Банката, освен купување на хартии од вредност издадени од Народната Банка и Република Северна Македонија;

23. Го одобрува предлогот на Одборот за ревизија за назначување на друштво за ревизија, или предлогот за раскинување на договорот со друштвото за ревизија и е одговорен за обезбедување на соодветна ревизија;
24. Ја усвојува политиката за вршење на внатрешна ревизија;
25. Ги разгледува извештаите на супервизијата, како и други извештаи доставени од страна на Народната Банка, Управата за јавни приходи и други надлежни институции и предлага, односно презема мерки и активности за надминување на утврдените неусогласености и слабости во работењето на Банката;
26. Го одобрува годишниот извештај за работењето на Банката и доставува писмено мислење по истиот до Собранието на Банката;
27. Го разгледува извештајот на друштвото за ревизија и доставува писмено мислење по истиот до Собранието на акционери;
28. Го усвојува Кодексот за корпоративно управување со кој се уредуваат правилата за управување и за надзор на Банката;
29. Го усвојува етичкиот кодекс на Банката ;
30. Ги склучува менаџерските договори со Управниот одбор на Банката;
31. Одлучува за дефинитивен отпис на побарувањата, врз основа на изготвените извештаи од стручните служби на Банката;
32. Одлучува за формирање и укинување на деловно-организациони единици на Банката во странство;
33. Усвојува Деловник за својата работа;
34. Формира одбори, работни и советодавни тела и комисии за извршување на задачи од својот делокруг и ја одредува нивната надлежност
35. Одлучува за учество на Банката во формирањето на Банкарски конзорциум;
36. Одобрува кредити и други облици на изложеност на Банката спрема подружница на банка, спрема акционер со квалификувано учество во Банката и со него поврзани лица и спрема лице со посебни права и одговорности и со него поврзани лица на износ над 6.000.000 денари и
37. Врши и други работи што не се во надлежност на Собранието.

Надзорниот одбор најмалку еднаш годишно врши оцена на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и за тоа го известува Собранието на Банката.

Надзорниот одбор определува еден член на Управниот одбор којшто ќе биде одговорен за следење на работењето на организационата единица надлежна за спроведување и/или координирање на активностите и процесите поврзани со системот за управување со ризиците – член на Управниот одбор одговорен за следење на управувањето со ризиците.

Член 57

На членовите на Надзорниот одбор им припаѓа надомест за учество и работа на седниците како и надомест на нивните трошоци и дневници за седниците во висина која е одредена со актот на Банката.

На членовите на Надзорниот одбор, за нивната работа Собранието на акционери може со одлука да им одобри учество во добивката, согласно одредбите од овој Статут и Законот.

Член 58

На членовите на Надзорниот одбор може предвремено да им престане мандатот, со разрешување од должноста поради работење кое е во спротивност со законот, Статутот на Банката, добрите деловни обичаи, на барање на акционерот кого го застапува или врз основа на лично писмено барање.

Член на Надзорен одбор може да поднесе оставка во кое било време со поднесување писмено известување до Собранието. Потписот на членот на Надзорен одбор на известувањето за оставката се заверува кај нотар.

По поднесената оставка не се одлучува за нејзиното прифаќање. Ако интересите на Банката го наложуваат тоа, Надзорниот одбор може да го обврзе членот кој ја дал оставката да продолжи да ја врши функцијата се до изборот на нов член на Надзорен одбор, но не подолго од 60 дена.

На членовите на Надзорниот одбор може предвремено да им престане мандатот и ако Собранието на акционери не го одобри Извештајот за работењето на Надзорниот одбор.

На член на Надзорниот одбор може предвреме да му престане мандатот ако биде осуден со правосилна пресуда со казна затвор согласно законските прописи.

Во случај на предвремено престанување на функцијата на член на Надзорниот одбор, на првата наредна седница на Собранието на Банката, се вршат избори за испразнетото место за остатокот на мандатот.

Ако бројот на членовите на Надзорниот одбор се намали под бројот определен со закон, преостанатите членови на Надзорниот одбор мораат во рок од три дена да свикаат Собрание за да се пополни составот на Надзорниот одбор.

Ако Собранието донело одлука за отповикување на сите членови на Надзорниот одбор, односно на член на Надзорниот одбор, на истата седница избира нови членови на Надзорниот одбор, односно нов член на местото на отповиканиот член, ако собранието одлучи така, и ако на собранието на акционерите, во писмена форма, им се достават податоците за кандидатите кои што треба да бидат избирани.

Ако собранието отповикува повеќе од еден член на надзорниот одбор, се пристапува кон гласање за отповикување на сите членови на надзорниот одбор, односно на нов состав на надзорниот одбор, со нов мандат. Се смета дека членовите на надзорниот одбор се отповикани ако за отповикувањето акционерите се изјасниле со мнозинство гласови од претставените акции на собранието со право на глас. Изборот на новите членови на надзорниот одбор се врши со кумулативно гласање.

Член 58-а

Членот на Надзорниот одбор е должен овластувањата кои му се дадени со законите и со овој Статут да ги врши во интерес на Банката и во интерес на акционерите со внимание на уреден и совесен трговец, и не може да ги пренесе своите овластувања на друг член на Надзорниот одбор.

Ако членовите на Надзорниот одбор ги повредат своите обврски, и одговараат на Банката за причинетата штета како солидарни должници со членовите на Управниот одбор ако при давањето на претходно одобрение не постапувале со внимание на уреден и совесен трговец.

Раководство на Надзорен одбор

Член 59

На својата прва седница по именувањето Надзорниот одбор од своите членови избира претседател и најмалку еден заменик на претседателот. За именување е потребно мнозинство гласови од сите членови на Надзорниот одбор. Ако при првото гласање ниту едно предложено лице не добие доволен број на гласови, по повторено гласање за две лица кои при првото гласање добиле најголем број гласови, на предложената функција ќе се смета за избран тој што добил повеќе гласови.

Во случај на престанок на мандатот на членот на Надзорниот одбор кој е претседател или на членот на Надзорниот одбор кој е заменик претседател на Надзорниот одбор, на првата наредна седница на Надзорниот одбор се вршат избори за замена, за времето до истекот на мандатот на првобитно именуваниот претседател или заменик.

Претседателот на Надзорниот одбор има право и обврска да:

- Да ја води седницата;
- Го утврдува, предлага Дневниот ред на седницата;
- Дава збор на членовите и поканетите лица;
- Ја усмерува расправата на седницата;
- Изрекува мерки во случај на непочитување на редот на седницата;
- Ги потпишува записниците, одлуките, мислењата и предлозите како и другите акти на Надзорниот одбор;

- Го утврдува начинот за објавување на известувањата за јавност за одлуките на Надзорниот одбор;
- Го надгледува спроведувањето на одлуките, мислењата и предлозите како и другите акти на Надзорниот одбор;
- Врши и други работи определени со овој Статут и со Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

Во случај на спреченост на претседателот на Надзорниот одбор неговите задачи ги извршува неговиот заменик, а во случај на отсуство и на двајцата, задачите на претседателот на Надзорниот одбор ги врши членот на Надзорниот одбор кој писмено ќе го одреди претседателот.

Седници и одлуки на Надзорниот одбор

Член 60

Работата и одлучувањето на Надзорниот одбор се одвива на седници кои се одржуваат најмалку еднаш квартално.

Седниците на Надзорниот одбор ги свикува претседателот со предлог дневен ред, истовремено определувајќи го времето и местото на одржување на седницата. Претседателот претседава со седниците, е одговорен за водење на евиденцијата за состаноците и организирањето на другите начини (форми) на работа и на одлучување на Надзорниот одбор.

Секој член на Надзорниот одбор, со барање во писмена форма, може со наведување на причините и целта да бара од Претседателот да свика состанок. Состанокот мора да се одржи во рок од 15 дена од денот кога е поднесено барањето.

Ако членот кој барал свикување на состанок добие поддршка од најмалку една третина од членовите на Надзорниот одбор за свикување состанок, Претседателот на Надзорниот одбор мора да свика состанок во рок од 15 дена од денот кога е поднесено барањето.

Свикувањето на состанокот од став 3 на овој член се врши со известување до сите членови на Надзорниот одбор, што е вообичаено за свикување на состаноците на Надзорниот одбор, во коешто се наведуваат причините, времето и местото на одржувањето на состанокот. Надзорниот одбор има кворум ако се присутни мнозинство од вкупниот број на членови од кои во секој случај треба да бидат присутни претседателот или неговиот заменик, или член на Надзорен одбор на писмено и одреден од претседателот во случаите утврдени во став 4 на член 59.

Надзорниот одбор одлучува со мнозинство гласови од вкупниот број членови. Во случај на еднаков број гласови решавачки е гласот на претседателот на Надзорниот одбор, а во негово отсуство на претседавачот кој е овластен од претседателот да го заменува.

Членовите на Надзорен одбор можат да учествуваат и да одлучуваат на состанок кој е организиран со користење на конференциска телефонска врска или со користење на друга аудио и визуелна комуникациска опрема, при што сите лица кои учествуваат на така организираниот состанок да можат да се слушаат, да се гледаат и да разговараат еден со друг. Како учесници кои се присутни на ваквите состаноци се сметаат лицата кои се вклучени на овој начин. Учество на состанокот се запишува во записник кој го потпишуваат сите членови што учествувале на состанокот, организиран на ваков начин.

Надзорниот одбор може да одлучува и без одржување на состанок ако сите членови на Надзорниот одбор дадат согласност за одлуката која се донесува без одржување на состанок. За сите одлуките донесени на овој начин претседателот на Надзорниот одбор односно лицето кое тој ќе го овласти подготвува записник во кој што се евидентираат одлуките. Записникот го потпишува Претседателот на Надзорниот одбор, а во негово отсуство член на Надзорен одбор во рок од 30 дена од денот на давање согласност за одлуката која ја донеле без одржување на состанок.

За секој состанок на Надзорниот одбор без разлика на тоа како е одржан состанокот, се подготвува записник. Формата и содржината на записникот поблиску е определена со Деловникот за работа на Надзорниот одбор. Записникот мора да се изготви во рок од три дена од денот на

одржување на состанокот. Записникот го потпишуваат сите членови кои биле присутни на состанокот, а го усвојува Надзорниот одбор на наредната седница.

Поблиски прашања за работата, на начинот на гласање и други прашања се уредува со Деловникот за работа на Надзорниот одбор донесен од страна на Надзорниот одбор.

Член 60-а

Надзорниот одбор од редот на своите членови формира:

- 1. Одбор за наградување и**
- 2. Одбор за именување**

Одбор за наградување

Одборот за наградување се состои од 4 члена.

Членовите и Претседателот на Одборот за наградување ги именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката, од редот на неговите членови.

Мандатот на членовите на Одборот за наградување трае од моментот на именување до моментот на нивно отповикување со соодветна одлука или откажување од нивна страна. Одборот за наградување се состанува најмалку еднаш во годината а по потреба и повеќе пати.

Одборот за наградување работи на седници кои ги свикува Претседателот.

Дневниот ред, местото и времето на одржување на седниците ги одредува Претседателот. Седницата може да се одржи доколку се присутни мнозинство од членовите на Одборот.

Членовите на Одборот ги имаат следните права и обврски:

- да учествуваат на седниците на Одборот
- да расправаат и решаваат за сите предлози
- да даваат предлози и забелешки и да бараат дополнителни информации и појаснувања потребни за одлучување

Основна надлежност на Одборот за наградување е донесување предлог - одлуки за вкупниот износ на годишен варијабилан дел, врз основа на постигнувањето на критериумите за успешност за членовите на Управниот одбор согласно Политиката за наградување на вработените во НЛБ Банка АД Скопје.

Одредби за начинот на работа, постапката за одлучување и друго, поблиску се регулираат со Деловникот за работа на Одборот за наградување.

Одбор за именување

Одборот за именување се состои од 4 члена.

Членовите и Претседателот на Одборот за именување ги именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката, од редот на неговите членови.

Мандатот на членовите на Одборот за именување трае од моментот на именување до моментот на нивно отповикување со соодветна одлука или откажување од нивна страна. Одборот се состанува секогаш кога Банката има потреба од спроведување на постапка на именување, следење на работењето и разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризиците, Одборот за ревизија, Управниот одбор и на Директорот на Секторот за внатрешна ревизија.

Одборот за именување работи на седници кои ги свикува Претседателот.

Дневниот ред, местото и времето на одржување на седниците ги одредува Претседателот. Седницата може да се одржи доколку се присутни мнозинство од членовите на Одборот.

Членовите на Одборот ги имаат следните права и обврски:

- да учествуваат на седниците на Одборот

- да расправаат и решаваат за сите точки од дневниот ред
- да даваат предлози и забелешки и да бараат дополнителни информации и појаснувања потребни за одлучување
- усвојување на предлог- одлуки
- доставување на предлог-одлуки до Надзорниот одбор

Основна надлежност на Одборот за именување е спроведување на постапка на избор, следење на работењето и разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за ревизија, Управниот одбор, Одборот за управување со ризици и на Директорот на Секторот за внатрешна ревизија.

Одредби за начинот на работа, постапката за одлучување и друго, поблиску се регулираат со Деловникот за работа на Одборот за именување.

1.3 Управен одбор

Член 61

Управниот одбор на Банката ја претставува и застапува Банката и раководи со нејзината работа.

Управниот одбор на Банката се состои од 4 (четири) лица, како членови на Управен одбор кои се подеднакво одговорни за работењето на Банката и за обврските што ги презема Банката.

Секој од членовите на Управниот одбор е законски застапник на Банката и Банката во било кое време ја застапуваат двајца членови на Управниот одбор од кои еден задолжително треба да биде Претседателот на Управниот одбор. Во случај на негово отсуство, тој може да го пренесе ова право само на друг член на Управниот одбор.

Членовите на Управен одбор на Банката, ги именува Надзорниот одбор на Банката со мнозинство гласови, по претходна согласност на Народната Банка.

Со одлуката за именување на членовите на Управен одбор, еден од членовите се именува за претседател на Управен одбор. Мандатот на Управен одбор трае 4 (четири) години, освен доколку НБРСМ не одлучи поинаку со Решението за издавање на претходна согласност

Доколку бројот на членовите на Управниот одбор на Банката се намали под бројот определен со закон, Надзорниот одбор од своите редови именува вршител или вршители на должност член на Управен одбор. Членот од Надзорниот одбор кој е именуван за вршител на должност член на Управен одбор во периодот на извршување на оваа должност не може да учествува во донесувањето на одлуките што се во надлежност на Надзорниот одбор.

Член 62

Управниот одбор може одредени овластувања што произлегуваат од правата на застапување и претставување на Банката да ги пренесе на лица со посебни права и одговорности или на други стручни соработници на Банката, со посебна одлука.

Управниот одбор на Банката може со посебна одлука да овласти лице со посебни права и одговорности или други работници во Банката, за склучување на договори и потпишување на поединечни акти на Банката.

За работите од претходниот став на овој член лицето со посебни права и одговорности или другите работници поднесуваат извештај до Управниот одбор на Банката.

Лицата овластени од претходниот став на овој член, дадените овластувања не можат да ги пренесуваат на други работници, без согласност на Управниот одбор.

Управниот одбор на Банката донесува решенија, упатства и други акти, за начинот на потпишувањето, парафирањето на актите и овластувањата за потпишување на актите.

Член 63

Членовите на Управен одбор на Банката се одговорни за законитоста на работењето на Банката.

Членовите на Управниот одбор на Банката, за својата работа се одговорни пред Надзорниот одбор на Банката.

Претседателот на управен одбор ги свикува состаноците и претседава со нив и е одговорен за водењето на записникот од состаноците и за организацијата на другите форми преку кои Управниот одбор работи и одлучува.

Ако претседателот од кои било причини не е во можност да ја врши функцијата или ако е отсутен, со состаноците на Управниот одбор претседава член на Управниот одбор, овластен од Претседателот на Управен одбор.

Член 64

Управниот одбор при раководењето на Банката врши надлежности утврдени со Закон и овој Статут, носи соодветни одлуки и има конкретно утврдени одговорности. Надлежностите и одговорностите на Управниот одбор се конкретно утврдени и содржани во член 64-а, 64-б и 64-в.

Член 64 - а

Во раководењето со работењето на Банката, Управниот одбор ги врши следните работи:

1. Управува со Банката;
2. Ја застапува Банката;
3. Го организира подготвувањето на предлозите на општите акти, одлуките и другите акти за кои одлучува Собранието на Банката;
4. Ги извршува одлуките на Собранието и на Надзорниот одбор на Банката, односно се грижи за нивно спроведување;
5. Покренува иницијативи и дава предлози за унапредување на работењето на Банката;
6. Ги именува и разрешува лицата на Банката со посебни права и одговорности, во согласност со овој Статут и одредбите од Законот за банки, ја определува нивната плата и склучува договори со нив, како и други вработени во Банката на експертски и раководни позиции за кои се склучува менаџерски договор;
7. Изготвува деловна политика и развоен план на Банката;
8. Изготвува финансиски план на Банката;
9. Изготвува политика за сигурност на информативниот систем на Банката;
10. Изготвува годишен извештај за работењето на Банката и го доставува до Надзорниот одбор;
11. Изготвува етички кодекс на Банката;
12. Одлучува во случај на поднесено вето/забрана од страна на Членот на Управен одбор надлежен за ризици при одлучување на Кредитниот одбор на Банката за кредитни изложености спрема лице до 10% од сопствените средства на Банката и за секоја донесена одлука го известува Надзорниот одбор на Банката на следната редовна седница;
13. Го одобрува стекнувањето на капитални делови и купување на хартии од вредност, помали од 5% од сопствените средства на Банката, како и купување на хартии од вредност издадени од Народната Банка и Република Северна Македонија;
14. Одлучува за засновање на работен однос, за распоредување и наградување на работниците согласно со законските прописи и општите акти на Банката;
15. Одлучува за давање и земање кредити за ликвидност гаранции, авали и акредитиви во рамките на лимитите утврдени со законот, актот за деловната политика на Банката и одлуката за кредитната политика донесена од Надзорниот одбор;
16. Утврдува предлози на одлуки и други акти за кои одлучува Надзорниот одбор на Банката;
17. Се грижи за информирањето на акционерите на Банката;
18. Ја насочува и организира работата на деловите на Банката особено во поглед на навременото и стручно вршење на работите;
19. Донесува акт за организација и систематизација на работните места во Банката
20. Одлучува за формирање на организациони единици
21. Одлучува за прашања од областа на заштита на правата на работниците
22. Донесува Деловник за работа на Управниот одбор а за неговите измени и дополнување на редовна основа го информира Надзорниот одбор на Банката
23. Донесува поединечни акти на Банката;
24. Формира пописни комисии за средства и изворите на средства, комисија за расходување и отуѓување на основни средства и ситен инвентар, а по потреба формира и други комисии и работни тела и ги именува нивните членови ;

25. Разгледува и усвојува извештај за годишните пописи;

26. Врши и други работи утврдени со Закон, овој Статут и други општи акти на Банката.

Член 64 - б

Управниот одбор на Банката е одговорен за:

- Обезбедување услови за работењето на Банката во согласност со прописите;
- Управување и следење на ризиците на кои е изложена Банката во работењето;
- Постигнување и одржување на адекватно ниво на сопствени средства;
- Функционирање на системот на внатрешна контрола во сите области на работење на Банката;
- Непречено работење на Секторот за внатрешна ревизија на Банката, односно осигурува дека Секторот за внатрешна ревизија има пристап до документацијата и до вработените во Банката со цел за непречено спроведување на нејзините активности;
- Непречено работење на Центарот за усогласување со прописите и интегритет односно да осигура дека Центарот има пристап до документацијата и до вработените во Банката со цел непречено спроведување на овластувањата;
- Донесување и спроведување на политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешување на лица со посебни права и одговорности, освен за членовите на надзорниот одбор, одборот за управување со ризици, одборот за ревизија и управниот одбор;
- Водење на трговските и други книги и деловната документација на Банката, изработка на финансиски и други извештаи во согласност со прописите за сметководство и сметководствени стандарди;
- Навремено и точно финансиско известување;
- Редовност и точност на извештаите што се доставуваат до Народната Банка во согласност со законот и прописите донесени врз основа на закон ;
- Спроведување на мерките за изречени од страна на Извршниот одбор спрема Банката и законитоста на работењето на Банката.

Член 64 - в

Управниот одбор со претходно одобрение на Надзорниот одбор, одлучува за:

1. затварање (престанување) или пренос на трговско друштво или на негов дел што учествува со над 10 % во приходот на Банката;
2. намалување или проширување на предметот на работење на Банката;
3. суштествени внатрешни организациони промени на Банката;
4. воспоставување долгорочна соработка со други друштва од суштествено значење за Банката или нејзино прекинување;
5. основање и престанување на трговско друштво што учествува со над една десетина во основната главнина на Банката;
6. основање и престанување на подружници на Банката и
7. други работи, определени со овој Статут.

Управниот одбор го известува Надзорниот одбор за своето работење најмалку еднаш квартално.

Управниот одбор е должен да го извести Надзорниот одбор за:

1. влошена ликвидност или солвентност на Банката;
2. постоење основ за укинување на дозволата за основање и работење или за забрана за извршување на одредена финансиска активност согласно со закон;
3. намалување на сопствените средства под пропишаното ниво во согласност со законот;
4. наодите на супервизијата и надзорот на народна Банка и
5. наодите на Управата за јавни приходи и други контролни органи

За случаите од точките 1,2 и 3 од претходниот став Надзорниот одбор е должен веднаш да ја извести Народна Банка.

Член 64 – г

Членовите на Управниот одбор на Банката се надлежни за одделни области од работењето на Банката како што следи:

- I. **Претседател на Управен одбор** – надлежен за областите: Главни извршни функции, Финансиски функции на управување и Функции на управување со корпоративно банкарство, Помошници на Управниот одбор на Банката по области/сектори во негова надлежност, Советниците на Управниот одбор по област.
- II. **Член на Управен одбор** – надлежен за област: Функции на управување со ризици, Помошници на Управниот одбор на Банката по области/сектори во негова надлежност, Советниците на Управниот одбор по област.
- III. **Член на Управен одбор** – надлежен за област: Функции на управување со операции, Помошници на Управниот одбор на Банката по области/сектори во негова надлежност, Советниците на Управниот одбор по област.
- IV. **Член на Управен одбор** – надлежен за област: Функции на управување со банкарство на мало, Помошници на Управниот одбор на Банката по области/сектори во негова надлежност, Советниците на Управниот одбор по област

Област - Главни извршни функции (CEO област) ги опфаќа:

- Секторот за правни работи и секретаријат,
- Секторот за човечки ресурси.
- Центар за организација, бизнис процеси и проектна канцеларија

Област - Финансиски функции на управување (CFO област) ги опфаќа:

- Деловниот сектор за финансиски пазари и средства,
- Секторот за финансиско управување.

Област - Функции на управување со корпоративно банкарство (CMO област/корпоративно банкарство) ги опфаќа:

- Деловниот сектор за работа со корпоративни клиенти,
- Секторот за поддршка на продажба на корпоративни клиенти,

Област - Функции на управување со ризици (CRO област) ги опфаќа:

- Секторот за реструктурирање и наплата,
- Секторот за ризици, евалуација и контрола,
- Секторот за кредитни ризици,
- Центарот за усогласување со прописите и интегритет.

Област - Функции на управување со операции (COO област) ги опфаќа:

- Секторот за информатичка технологија,
- Секторот за логистика на Банката,
- Секторот за логистика на продажбата,
- Секторот за платни системи,
- Секторот за работа со готовина и депо
- Центар за ИТ инфраструктура и безбедност

Област - Функции на управување со банкарство на мало (CMO област/банкарство на мало) ги опфаќа:

- Деловниот сектор за управување со продажна мрежа,
- Секторот за развој на понуда и маркетинг,
- Службата за микро претпријатија.
- Контакт центар

Седници и одлуки на Управниот одбор**Член 65**

Работата и одлучувањето на Управниот одбор по правило се одвива на седници кои се одржуваат најмалку еднаш неделно.

Седниците на Управниот одбор ги свикува претседателот.

Секој член на Управниот одбор, со барање во писмена форма, може со наведување на причините и целта да бара од Претседателот да свика состанок на Управниот одбор.

Доколку една третина од членовите на Управниот одбор бараат свикување на состанок, Претседателот на Управниот одбор мора да свика состанок во рок од 15 дена од денот кога е поднесено барањето.

Свикувањето на состанокот од став 3 на овој член се врши со известување до сите членови на Управниот одбор, што е вообичаено за свикување на состаноците на Управниот одбор, во кое што се наведуваат причините, времето и местото на одржувањето на состанокот.

Управниот одбор има кворум ако се присутни најмалку половина од вкупниот број на членови од кои во секој случај треба да бидат присутни претседателот или член на Управен одбор овластен од Претседателот на Управниот одбор, согласно член 63, став 4 од овој Статут.

Управниот одбор одлучува по правило едногласно од присутните членови на Управниот одбор. По исклучок, доколку нема согласност од сите членови, Управниот одбор одлучува со мнозинство гласови од присутните членови на седницата.

Во случај на еднаков број гласови решавачки е гласот на претседателот на Управниот одбор.

При одвивање на седница во присуство на половина од вкупниот број на членови на Управниот одбор, одлуките се усвојуваат едногласно.

Членовите на Управниот одбор можат да учествуваат и да одлучуваат на состанок кој е организиран со користење на конференциска телефонска врска или со користење на друга аудио и визуелна комуникациска опрема, при што сите лица кои учествуваат на така организираниот состанок да можат да се слушаат, да се гледаат и да разговараат еден со друг. Како учесници кои се присутни на ваквите состаноци се сметаат лицата кои се вклучени на овој начин. Учество на состанокот се запишува во записник кој го потпишуваат сите членови што учествувале на состанокот, организиран на оваков начин.

Со цел дигитализација и рационализација на работата на Управниот одбор, Управниот одбор може да воспостави начин на одржување на седници и преку користење на дигитална платформа/софтверско решение наменета/то за електронско евидентирање на процесот на гласање за секоја поединечна одлука од страна на членовите на Управниот одбор. За усвоените одлуки изгласани преку платформа/софтверско решение, Управниот одбор може да овласти лице/а од Секретаријатот на Банката во рамки на Сектор за правни работи и Секретаријат кое/и во име на Управниот одбор ќе врши формално потпишување на усвоените одлуки. Овластувањето за потпишување на одлуките преку овластеното лице/а утврдено во овој член не се однесува на одлуки наменети за надворешна употреба пред надлежни органи и институции и на одлуки кои се доставуваат до Народната Банка на Република Северна Македонија, согласно важечките прописи, истите ќе бидат потпишани од страна на член/членови на Управниот одбор

Управниот одбор може да одлучува и без одржување на состанок ако сите членови на Управниот одбор дадат согласност за одлуката која се донесува без одржување на состанок. За сите одлуки донесени на овој начин претседателот на Управниот одбор односно лицето кое тој ќе го овласти подготвува записник во кој што се евидентираат одлуките. Записникот го потпишува Претседателот на Управниот одбор, а во негово отсуство член на Управниот одбор во рок од 30 дена од денот на давање согласност за одлуката која ја донеле без одржување на состанок.

За секој состанок на Управниот одбор без разлика на тоа како е одржан состанокот, се подготвува записник. Записникот мора да се изготви во рок од три дена од денот на одржување на состанокот. Записникот го потпишуваат сите членови кои биле присутни на состанокот.

Поблиски прашања за работата, на начинот на гласање и други прашања се уредува со Деловникот за работа на Управниот одбор донесен од страна на Управниот одбор.

Член 66

Кандидатот за член на Управен одбор на Банката мора да поседува:

- универзитетско образование;
- најмалку шест години успешно работно искуство од областа на финансите или Банкарството или три години работно искуство како лице со посебни права и одговорности во Банката, со активности соодветни на Банката во која се именува и
- познавање на прописи сврзани со Банкарството.

Членовите на Управниот одбор мора да се во постојан работен однос во Банката.

Барем еден од членовите мора да го познава македонскиот јазик и неговото кирилично писмо и да има постојано живеалиште во Република Северна Македонија.

Членовите на Управен одбор треба да поседуваат стручни знаења и искуство потребни за независно управување на Банката, а особено за разбирање на активностите што ги врши Банката и на материјалните ризици на кои е изложена, во согласност со правилата за корпоративно управување пропишани од Советот на Народна банка кои се донесени во согласност со меѓународните стандарди.

Членот на Управен одбор треба да ги исполнува и критериумите за лице со посебни права и одговорности дефинирани во член 86 од Статутот.

Член на Управен одбор е должен веднаш да го извести Надзорниот одбор ако тој или со него поврзани лица стекнат контрола во друго правно лице.

Член 67

Управниот одбор на Банката со посебен акт може да одлучи одредени работи да ги пренесе на работниците со посебни овластувања и одговорности и на други работници на Банката, со исклучок на работите кои врз основа на Законот се утврдени како негова исклучива надлежност.

За работата од претходниот став работниците со посебни овластувања и одговорности и другите работници поднесуваат извештај до Управниот одбор на Банката.

Член 68

Надзорниот одбор на Банката согласно законските прописи со секој од членовите на Управниот одбор на Банката, посебно склучува Менаџерски договор.

Член 69

Банката во согласност со овој Статут, го склучува договорот за условите под кои членовите на Управниот одбор и другите работници со посебни овластувања, како и членовите на нивното потесно семејство додека се во работен однос, не можат да основаат Банка или штедилница, ниту да се вработат во Банка или штедилница на работно место со посебни права и одговорности без согласност на Надзорниот одбор.

Доколку работниците од Банката, спротивно на претходниот став, основаат Банка или штедилница, Банката има право да бара пред надлежниот суд надомест на настанатата штета и право на поднесување тужба за бришење од судскиот регистар на основната Банка или штедилницата.

Член 70

На членовите на Управниот одбор, за нивната работа, Собранието на акционери може со одлука да им одобри учество во добивката, согласно со одредбите од овој Статут и Законот.

Член 71

Менаџерскиот договор на член на Управниот одбор на Банката може да биде раскинат во следните случаи:

1. Ако со својата работа потешко ги повреди постојните прописи што се однесуваат на работењето на Банката, Статутот и другите акти;
2. Законски пречки за вршење на функцијата;
3. По барање на членот на Управен одбор;
4. По оценка на Надзорниот одбор без вина на членот на Управниот одбор.

Член на Управен одбор може да поднесе оставка во кое било време со поднесување писмено известување до Надзорен одбор. Потписот на членот на Управен одбор на известувањето за оставката се заверува кај нотар.

По поднесената оставка не се одлучува за нејзиното прифаќање. Ако интересите на Банката го наложуваат тоа, Управен одбор може да го обврзе членот кој ја дал оставката да продолжи да ја врши функцијата се до изборот на нов член на Управен одбор, но не подолго од 60 дена.

На членовите на Управен одбор може предвременно да им престане мандатот и ако Надзорниот одбор ги отповика, со или без образложение. Надзорниот одбор на истата седница избира нови членови на Управен одбор, односно нов член на местото на отповиканите членови, односно отповиканиот член. Одлуката за отповикување влегува во сила на денот на донесувањето.

На член на Управниот одбор може предвреме да му престане мандатот ако биде осуден со правосилна пресуда со казна затвор согласно законските прописи.

На членовите на Управниот одбор може предвременно да им престане мандатот и ако Собранието на акционери не го одобри Извештајот за работењето на Управниот одбор.

Член 72

Пред да го раскине менаџерскиот договор, Надзорниот одбор е должен да му овозможи на членот на Управниот одбор да се произнесе по причините за негово разрешување.

Член 73

Доколку лицата со посебни права и одговорности утврдат дека одлуката на органите на Банката е спротивна на Закон или на прописот донесен врз основа на Закон или дека според својата содржина е таква што може да ја загрози ликвидноста на Банката, се должни за ова писмено да го известат Надзорниот одбор и Народна Банка.

Член 73-а

Управниот одбор од редот на своите членови и од други лица формира:

1. **Одбор за развој и**
2. **Одбор за управување со средства и обврски**

Одбор за развој

Одборот за развој е советодавен орган на Управниот одбор на Банката, а своите активности ги извршува во согласност со законите кои ја регулираат работата на Банката и со овој Статут.

Поблиските одредби околу текот и постапката за одвивање на седницата на Одборот за развој, за свикување на седниците, начинот на работа, постапката за одлучување и друго се определуваат со Деловникот за работа на Одборот за развој.

Одбор за управување на средства и обврски

Одборот за управување со средства и обврски е советодавен орган на Управниот одбор на Банката а своите активности ги извршува во согласност со законите кои ја регулираат работата на Банката и со овој Статут.

Поблиските одредби околу текот и постапката за одвивање на седницата на Одборот за управување со средства и обврски, за свикување на седниците, начинот на работа, постапката за одлучување и друго се определуваат со Деловникот за работа на Одборот за управување со средства и обврски.

1.4 Одбор за управување со ризиците

Член 74

Одборот за управување со ризиците се состои од 9 члена.

Членовите за одборот за управување со ризиците се избираат од редот на лица со посебни права и одговорности кои се вработени во Банката и истите задолжително треба да имаат искуство од областа на финансиите или Банкарството од најмалку 3 години, да имаат познавање за работењето на Банката, нејзините производи и услуги и да имаат познавање за ризиците на кои е изложена Банката.

Еден од членовите на Управниот одбор на Банката задолжително е член на одборот за управување со ризиците.

Членови на Одборот за управување со ризиците се:

- Претседателот на Управен одбор кој е и Претседател на Одборот за управување со ризиците;
- Членот на Управен одбор надлежен за областа Функции на управување со ризици;
- Членот на Управен одбор надлежен за областа Функции на управување со банкарство на мало ;
- Директорот на Деловен сектор за управување со продажна мрежа;
- Директорот на Сектор за правни работи и секретаријат;
- Директорот на Секторот за ризици, евалуација и контрола
- Директорот на Деловен сектор за финансиски пазари и средства
- Директорот на Сектор за информатичка технологија
- Директорот на Сектор за реструктурирање и наплата.

Надзорниот одбор донесува одлука за именување и разрешување на членовите и Претседателот на Одборот за управување со ризиците и ги одобрува политиките за управување со ризиците на Банката.

Член 75

Одборот за управување со ризиците се состанува најмалку еднаш неделно.

Седниците на Одборот за управување со ризиците ги свикува Претседателот на Одборот, а во негово отсуство член на Одборот кој писмено ќе го одреди Претседателот, при што истовремено се определува дневниот ред, времето и местото на одржување на седниците.

Материјалите за одлучување на седниците на Одборот за управување со ризиците ги подготвуваат стручните работници на Банката од соодветните организациони делови на Банката.

Претседателот на Одборот за управување со ризиците ја отвара седницата, утврдува кворум за работа, раководи со неа и се грижи за одржување на редот.

Одборот за управување со ризиците има кворум доколку е правилно свикан и доколку се присутни мнозинството од вкупниот број на членови.

Мандатот на членовите на Одборот за управување со ризиците кои се именувани од страна на Надзорниот одбор, трае од моментот на именување до моментот на нивно отповикување со соодветна одлука или откажување од нивна страна.

Поблиските прашања околу текот и постапката на седниците се определени со Деловникот за работа на Одборот за управување со ризиците.

Одборот за управување со ризиците донесува одлуки со мнозинство од членовите на Одборот. Одлуките на Одборот се донесуваат со јавно гласање, освен ако Одборот за управување со ризиците не одлучи поинаку.

За секој состанок на Одборот за управување со ризиците се подготвува записник. Записникот мора да се изготви во рок од три дена од денот на одржување на седницата. Записникот го усвојува Одборот за управување со ризиците на наредната седница, а го потпишува претседателот. Формата и содржината на записникот поблиску е определена со Деловникот за работа на Одборот за управување со ризиците.

Одборот за управување со ризиците најмалку еднаш годишно врши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и истата ја доставува до Надзорниот одбор.

Одредби за начинот на работа, постапката за одлучување и друго, поблиску се регулираат со Деловникот за работа на Одборот за управување со ризици.

Член 75-а

Одборот за управување со ризиците ги врши следните работи:

- Перманентно го следи и оценува степенот на ризичност на Банката и го утврдува прифатливото ниво на изложеност на ризици со цел минимализирање на загубите од изложеност на Банката на ризик;
- Воспоставува политики за управување со ризици и ја следи нивната примена
- Ги следи прописите на Народна Банка кои се однесуваат на управување со ризици и усогласеноста на Банката со овие прописи;
- Врши оценка на системите на управување со ризиците во Банката;
- Утврдува краткорочни и долгорочни стратегии за управување со одделните видови ризици на кои е изложена Банката;
- Ги анализира извештаите за изложеноста на Банката на ризик изработени од службите во Банката кои вршат оценка на ризиците и предлага стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
- Ја следи ефикасноста на функционирањето на системите на внатрешна контрола на управувањето со ризици;
- Ги анализира ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката;
- Ги анализира ефектите од предложените стратегии за управување со ризици, како и предложените стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
- Оценка на усогласеноста на цените на производите и услугите што ги нуди Банката со нивото на преземен ризик, во согласност со деловната политика и развојниот план на Банката;
- Квартално го известува надзорниот одбор за промените во ризичните позиции на Банката, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите;
- Одобрува изложеност спрема лице од над 10% до 20% од сопствените средства на Банката;
- Ја следи политиката за сигурност на информативниот систем и ги идентификува случаите кога е потребно нејзино ревидирање;
- Дава оценка за воспоставениот процес на управување со сигурноста на информативниот систем;
- Врши анализа на извештајот за извршена проценка на ризици и ги следи активностите кои се преземаат во врска со управувањето со сигурноста на информативниот систем,
- Ги одредува и редовно ги ревидира дефинираните нивоа на прифатливост на ризиците
- Задолжително оценува дали системот на наградување ги има предвид профилот на ризик на банката и нејзината солвентна, ликвидносна и профитабилна позиција

1.5 Одбор за ревизија

Член 76

Одборот за ревизија се состои од пет члена.

Мнозинството членови се избираат од редот на членови на Надзорниот одбор, а останатите членови се независни членови.

Најмалку еден од членовите на Одборот за ревизија треба да биде овластен ревизор. Членовите на одборот за ревизија ги именува Надзорниот одбор, со мандат од четири години.

Членовите на одборот за ревизија покрај условите од член 86, треба да имаат познавање и за:

- работењето на Банката, нејзините производи и услуги;
- ризиците на кои е изложена Банката;
- системите за внатрешна контрола и политиките за управување со ризиците на Банката и сметководството и ревизијата.

Членовите на одборот за ревизија од своите редови избираат претседател кој е одговорен за организацијата на работата на одборот за ревизија.

За предвремен престанок на мандатот на членовите на Одборот за ревизија, соодветно се применуваат одредбите за предвремен престанок на мандатот на членовите на Надзорен одбор, од овој Статут.

Член 77

Одборот за ревизија се состанува најмалку еднаш на три месеци, како и на барање на Надзорниот одбор. Седниците на Одборот за ревизија ги свикува претседателот на Одборот со предлог дневен ред, при што истовремено се определува времето на одржување, местото и просторијата каде што ќе се одржи седницата.

Материјалите за одлучување на седниците на Одборот за ревизија ги подготвуваат стручните работници на Банката од Секторите на Банката.

Претседателот на Одборот за ревизија ја отвара седницата, утврдува кворум за работа, раководи со неа и се грижи за одржување на редот.

Одборот за ревизија има кворум доколку е правилно свикан, и доколку се присутни мнозинството од вкупниот број на членови.

Поблиските прашања околу текот и постапката на седниците се определени со Деловникот за работа на Одборот за ревизија.

Одборот за ревизија донесува одлуки со мнозинство од членовите на Одборот. Одлуките на Одборот за ревизија се донесуваат со јавно гласање, освен ако Одборот за ревизија не одлучи поинаку.

За секој состанок на Одборот за ревизија се подготвува записник. Записникот мора да се изготви во рок од три дена од денот на одржување на седницата, истиот го усвојува Одборот за ревизија на наредната седница, а го потпишуваат сите членови кои биле присутни на седницата. Формата и содржината на записникот поблиску ќе биде определена со Деловникот за работа на Одборот за ревизија.

Одборот за ревизија најмалку еднаш годишно врши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно.

Одборот за ревизија поднесува полугодишен и годишен извештај за својата работа до Надзорниот одбор на Банката. Во годишниот извештај е содржана оценката од претходниот став на овој член.

Најмалку еднаш во три месеци го известува надзорниот одбор на Банката за својата работа.

Член 78

Одборот за ревизија ги врши следниве работи:

1. Ги разгледува финансиските извештаи на Банката и се грижи за точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководствени стандарди;

2. Ги разгледува и оценува системите за внатрешна контрола;
3. Ја следи работата и ја оценува ефикасноста на службата за внатрешна ревизија
4. Го следи процесот на ревизија на Банката и ја оценува работата на друштвото за ревизија;
5. Ги донесува сметководствените политики на Банката;
6. Ја следи усогласеноста на работењето на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиски извештаи;
7. Одржува сесии со Управниот одбор, Секторот за внатрешна ревизија и друштвото за ревизија во врска со утврдени неусогласености со прописите и слабостите во работењето на Банката;
8. Ги разгледува извештаите на Одборот за управување со ризици и
9. Предлага назначување на друштвото за ревизија и раскинување на склучен договор со друштво за ревизија.

Одборот за ревизија донесува Деловник за работа што го одобрува Надзорниот одбор на Банката.

За помагање во целосното и ефикасно извршување на обврските, овој Одбор може да ангажира стручни лица на сметка на Банката.

Член 79

Членот е избришан.

Член 80

Членот е избришан.

Член 81

Членот е избришан.

Член 82

Членот е избришан.

Член 83

Членот е избришан.

Член 83-а

Членот е избришан.

Член 83-б

Членот е избришан.

83-в Кредитен одбор

Банката формира Кредитен одбор како орган на Банката.

Кредитниот одбор се состои од шест члена.

Надзорниот одбор ги именува и разрешува членовите на Кредитниот одбор на Банката.

Членови на Кредитниот одбор се: Претседателот на Управниот одбор, Членот на Управен одбор надлежен за област Функции на управување со ризици, Раководните лица на организационите единици од областа на работа со правни лица, од областа на работа со физички лица, од областа на управување со проблематични пласмани и од областа на управување со ризици.

Со Одлука за именување на членови на Кредитниот одбор се именува Претседател и Заменик претседател на Одборот, како и заменици членови на Кредитниот одбор од редот на лицата со посебни права и одговорности или останати лица кои ги заменуваат членовите во нивно отсуство.

Мандатот на членовите на Кредитниот одбор трае од моментот на именување до моментот на нивно отповикување со соодветна одлука или откажување од нивна страна.

Кредитниот одбор работи на седници кои ги свикува претседателот на Кредитниот одбор. Седниците се одржуваат по правило еднаш неделно.

Кредитниот одбор има кворум ако се присутни мнозинство од вкупниот број на членови од кои во секој случај треба да бидат присутни претседателот или лице назначено од Претседателот на Кредитниот одбор.

Кредитниот одбор одлучува со мнозинство гласови од вкупниот број членови.

Кредитниот одбор во рамки на лимитите определени со интерните акти на Банката одлучува за:

1. Одобрување на кредити по кредитни барања во рамки на лимитите утврдени со прописите на Банката
2. Купување и продавање на хартии од вредност освен хартии од вредност издадени од НБРМ и државни хартии од вредност, во рамки на лимити утврдени со актите на Банката и
3. Други работи кои спаѓаат во надлежност на кредитниот одбор на Банката, определени со законските прописи и интерните акти на банката

Поблиски одредби за работата на Кредитниот одбор на Банката се утврдуваат со Деловникот за работа на Кредитниот одбор кој го донесува Кредитниот одбор, а за неговите измени и дополнување на редовна основа го информира Надзорниот одбор на Банката

Кредитниот одбор поднесува годишен извештај за својата работа до Надзорниот одбор на Банката.

Освен Надзорниот одбор, Управниот одбор, Кредитниот одбор на Банката и Одборот за управување со ризици, по кредитни барања одлучуваат и лица со посебни права и одговорности и други работници утврдени со прописите и актите на Банката, во рамки на лимитите утврдени со тие акти .

Член 83-г Потпишување на одлуки

Со цел оптимизација и рационализација на работата на органите на Банката (Надзорен одбор (вклучително и Одбор за именување и Одбор за наградување), Одбор за ревизија, Управен одбор (вклучително и Одбор за развој и Одбор за управување со средства и обврски), Одбор за управување со ризици и Кредитен одбор) Банката може да применува централизирано дигитално потпишување на сите претходно изгласани одлуки од членовите на соодветните органи на Банката со користење на квалификуван дигитален сертификат.

Дигиталното потпишување на одлуки утврдено во овој член не се однесува на одлуки наменети за надворешна употреба пред надлежни органи и институции и на одлуки кои се доставуваат до Народната Банка на Република Северна Македонија. Согласно важечките прописи, истите ќе бидат потпишани од страна на член/членови на соодветниот орган со своерачен потпис.

Советодавни органи

Член 84

За остварување на своите права и обврски Управениот одбор формира колегиум, постојани и привремени комисии како советодавни органи.

Составот и надлежноста на постојните и на повремените комисии ги определува Управен одбор со актот за нивно основање.

Со Колегиумот на Банката раководи Управниот одбор кој ги свикува седниците и го утврдува дневниот ред. Колегиумот на Банката го сочинуваат Управен одбор и лицата со посебни права и одговорности.

Член 85

Советодавните органи му помагаат во работата на Управниот одбор на Банката.

На седниците на советодавните органи може да бидат повикани и други раководни стручни и други соработници.

Советодавните органи ги разгледуваат сите прашања од работата на Банката, за кои Управниот одбор ќе најде дека треба да бидат разгледани.

Лица со посебни права и одговорности**Член 86**

Лицата со посебни права и одговорности во Банката задолжително треба да имаат соодветно високо образование и познавање на прописите од областа на банкарството и/или финансиите, да ги познаваат правилата за добро корпоративно управување и да имаат соодветно искуство кое обезбедува сигурно и стабилно управување со Банката.

Покрај лицата утврдени со Законот за банки, лица со посебни права и одговорности во Банката се:

- Директори на сектори
- Директори на центри
- Помошници директори на сектори
- Помошници директори на центри
- Советници на Управен одбор по област
- Регионални директори
- Помошници на Управен одбор
- Лица надлежни за функциите на контрола (Директорот на Секторот за ризици, евалуација и контрола, Директорот на Секторот за внатрешна ревизија и Директорот на Центарот за усогласување со прописите и интегритет).

Лицата со посебни права и одговорности раководат и ја организираат работата на деловите на Банката за кои се именувани.

Лицата со посебни права и одговорности можат да бидат лица чии права и обврски се регулирани со Договор за вработување со банката или лица чии права и обврски се регулирани со менаџерски договор со банката.

Мандатот на лицата со посебни права и одговорности кои се именувани од страна на Управниот одбор, трае од моментот на именување до моментот на нивно отповикување со соодветна одлука или откажување од нивна страна.

Мандатот на лицата со посебни права и одговорности чии права и обврски се регулирани со менаџерски договор со банката трае 4 години.

Правата, одговорностите и надлежностите на лицата со посебни права и одговорности се уредени со Правилникот за организација и систематизација на работни места, кој го усвојува Управниот одбор на Банката.

Лице со посебни права и одговорности не може да биде лице:

- 1 член на Советот на Народна Банка;
- 2 вработено во Народна Банка;
- 2—а. кое за кривичните дела против имотот, кривичните дела против јавните финансии, платниот промет и стопанството, кривичните дела против службената должност, како и кривичните дела фалсификување исправа, посебни случаи на фалсификување исправа, компјутерски фалсификат, употреба на исправа со неточна содржина и надриписарство од Кривичниот законик е осудено со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, се додека траат правните последици од пресудата;
- 3 укината;
- 4 на кое му е изречена прекршочна санкција или казна забрана за вршење на професија, дејност или должност ;
- 5 Кое не поседува репутација со што може да биде загрозувано сигурното и стабилното работење на Банката;
- 6 Кое не ги почитува одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и/или не ги спроведувало или не ги спроведе и/или постапувало или постапува спротивно на мерките изречени од Извршниот одбор, со што биле или се загрозувани сигурноста и стабилноста на Банката;
- 7 Член на Надзорен одбор, Одбор на управување со ризици, Одбор за ревизија и Управен одбор на друга Банка или вработен во друга Банка или

- 8 Кое извршувало функција на лице со посебни права и одговорности во Банката или друго правно лице во кое била воведена администрација или над кое е отворена стечајна или ликвидациона постапка, освен доколку недвосмислено, врз основа на расположливите документи и податоци се утврди дека лицето не придонело за настанување на условите за воведување на администрација, стечајна или ликвидациона постапка или функцијата ја вршело непосредно пред или по настанување на причините кои довеле до воведување на администрација, отворање на стечај или ликвидациона постапка.

Член на Управен одбор на Банката може во исто време да биде и член на најмногу два органи на надзор односно неизвршен член на одбор на директори во најмногу две небанкарски институции или нефинансиски институции.

Член на надзорен одбор на Банката може во исто време да биде и:

- Член на еден орган на управување и на еден орган на надзор, односно да извршува една функција на извршен и една функција на неизвршен член на одбор на директори во небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции или
- Член на три органи на надзор, односно да извршува три функции на неизвршен член на одбор на директори на небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции.

Член на управен одбор на Банката не може да биде и лице кое е управител, член на управен одбор или извршен член на одбор на директори во кое било домашно или странско трговско друштво.

Ограничувањата од ставот 4 точка 7, и ставовите 5,6 и 7 од овој член, не се однесуваат на членство во:

- Органи на непрофитни организации на волонтерска основа, без надомест и
- Во органи на трговски друштва кои припаѓаат на иста банкарска група во Република Северна Македонија или во странство.

Член 87

Лицата со посебни права и одговорности кои се именувани од страна на Управниот одбор, за својата работа одговараат на Управен одбор на Банката.

Член 88

Лицата утврдени во член 86 став 2 ги именува и разрешува Управен одбор на Банката, согласно актот за организација и систематизација на Банката, освен лицето со посебни права и одговорности кое раководи со Секторот за внатрешна ревизија (Директор на Сектор за внатрешна ревизија).

Управен одбор на Банката има право со лицата утврдени во член 86 став 2 да склучува менаџерски договор со кој се утврдуваат работите, правата, обврските, одговорностите, платата, висината на премијата за лично осигурување, причините за раскинување на договорот, времето на кое се склучува договорот и друго.

Член 89

Лицата со посебни права и одговорности ги извршуваат работите за кои се овластени со општите акти и работите кои со посебен акт Управниот одбор ќе им ги пренесе за извршување.

Во отсуство на членовите на Управниот одбор сите нивни права, обврски и одговорности со исклучок на работите кои врз основа на Законот се утврдени како нивна исклучива надлежност, ќе ги врши работникот што со акт во писмена форма ќе го овласти Управниот одбор на Банката.

89-а СЕКТОР ЗА ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА НА БАНКАТА

За да се извршува работењето на Банката во согласност со основните Банкарски принципи, со условите пропишани со Закон и општите акти на Банката, во Банката се врши постојана и целосна ревизија на законитоста, правилноста и ажурноста на работењето на Банката.

Постојаната и целосна ревизија на законитоста, правилноста и ажурноста на работењето на Банката се врши преку Сектор за внатрешна ревизија утврдена со законските прописи и актите на Банката преку:

1. оцена на адекватноста и ефикасноста на системите на внатрешна контрола;
2. оцена на спроведувањето на политиките за управување со ризиците;
3. оцена на поставеноста на информативниот систем;
4. оцена на точноста и веродостојноста на трговските книги и финансиските извештаи;
5. проверка на точноста, веродостојноста и навременоста во известувањето согласно со прописите;
6. следење на почитувањето на прописите, етичкиот кодекс, политиките и процедурите;
7. оцена на системите за спречување на перење пари и
8. оцена на услугите што Банката ги добива од друштвата за помосни услуги на Банката.

Надзорниот одбор на Банката е должен да организира Сектор за внатрешна ревизија, како независен организационен дел во Банката.

Организационата поставеност, правата, одговорностите и односите со другите организациони делови во Банката, како и одговорноста и условите за назначување на Директорот на секторот за внатрешна ревизија ги уредува Надзорниот одбор.

Секторот за внатрешна ревизија ги спроведува своите активности во согласност со принципите и стандардите за внатрешна ревизија, етичкиот кодекс на Банката и политиката и процедурите за работење на секторот.

Лицата во Секторот за внатрешна ревизија се вработени во Банката и извршуваат работи само на службата. Најмалку еден од лицата вработени во секторот е овластен ревизор. Вработените во Банката се должни на лицата, односно на вработените во секторот да им овозможат увид во документацијата со која располагаат и да им ги дадат сите потребни информации.

Внатрешната ревизија во Банката се спроведува во согласност со Годишен план за работа на Секторот, одобрен од надлежни органи, согласно Законот за банките.

Со ревизијата се дејствува превентивно за да се спречи неправилното работење, навремено откривање и укажување на неправилности во работењето и друго.

Секторот за внатрешна ревизија е должен за своето работење да изработи полугодишен и годишен извештај и да го достави до Управниот одбор, Одборот за ревизија и Надзорниот одбор на Банката.

Секторот за внатрешна ревизија, е должен веднаш да ги извести за Надзорниот одбор и Управниот одбор, доколку во текот на контролата утврди:

- непочитување на стандардите за управување со ризиците поради што постои можност за нарушување на ликвидноста или солвентноста на Банката и
- дека Управниот одбор не ги почитува прописите, општите акти и интерните процедури на Банката.

Надзорниот одбор на Банката донесува општ акт со кој поблиску се регулира постапката за спроведување на надлежностите на Секторот, неговиот состав и други прашања од доменот на неговото работење.

Центар за усогласување со прописите и интегритет

Член 89-б

Управниот одбор на Банката ќе организира Центар за усогласување со прописите и интегритет.

Центарот за усогласување со прописите и интегритет ќе биде одговорен за: следење и тестирање на усогласеноста на работењето на Банката со прописите, континуирано и ефикасно советување на членовите на Управниот одбор за прашања во врска со примена на прописите, навремено известување на членовите на Управниот одбор за измените и дополнувањата на прописите,

оценка на потенцијалниот ефект од промените во прописите врз работењето на Банката и опкружувањето во кое функционира Банката, како и оценка на усогласеноста на новите производи и деловните процеси во Банката со правната регулатива.

Вработените во Банката се должни на Центарот, од претходниот став да му овозможат увид во документацијата со која располагаат и да му ги дадат сите потребни информации.

Центарот (од ставот 1) е одговорен за идентификација и следење на ризиците од неусогласеноста на работењето на Банката со прописите.

Центарот ги извршува единствено работите од претходниот став на овој член и е самостоен во извршувањето на работите од негова надлежност.

Центарот за својата работа поднесува месечен извештај до Управниот одбор и тримесечен и полугодишен извештај до Надзорниот одбор.

Вработени во Банката

Член 90

Вработените во Банката ги остваруваат своите права и обврски согласно Законот, Колективниот договор и општите акти на Банката.

Член 91

Поединечните акти со кои поблиску се регулираат прашањата, обврските и одговорностите на работниците, ги донесува Управниот одбор на Банката согласно со Законот, Колективниот договор и овој Статут.

15. БАНКАРСКА ТАЈНА

Член 92

Документите, податоците и информациите кои се стекнати при вршење на Банкарски и други финансиски активности за поединечни лица, како и за депозитите на поединечните лица претставуваат Банкарска тајна која Банката е должна да ја заштити и чува.

Под банкарска и друг вид тајна се сметаат и податоците, информациите и исправите од претходниот став, што се прогласени како банкарска и друг вид тајна со Закон и со пропис донесен врз основа на Закон.

Податоците што Банката е должна да ги доставува на Народната Банка и други органи и институции во согласност со закон, а кои претставуваат банкарска тајна на Банката, преставуваат службена тајна.

Член 93

Банкарската и друг вид тајна се должни да ја чуваат сите акционери на Банката, членовите на Надзорниот одбор и Управниот одбор, лицата со посебни права и одговорности, вработените во Банката и други лица на кои им е овозможен пристап во работењето на Банката.

Должноста за чување на банкарската тајна и друг вид на тајна трае и по истекот на мандатот и престанувањето на работниот однос.

Управниот одбор на Банката може со посебен акт да го утврди начинот на одредувањето и заштитата на банкарската тајна и одговорноста на лицата за оддавање на банкарската тајна.

Податоците за штедни влогови и за сите депозити во Банката на физички и правни лица како и податоците за работењето на физичките лица преку жиро сметки и тековни сметки и работењето на правни лица преку жиро сметки се банкарска тајна на Банката.

Лицата со посебни права и одговорности, акционерите и вработените во Банката, како и лицата кои преку давање услуги на Банката имаат пристап до документите, податоците и информациите

од претходниот член, се обврзани да ги чуваат и можат да ги користат исклучиво за целите за кои се добиени и не смеат да ги откријат на трети лица.

Обврската од претходниот став не се однесува во следните случаи, ако:

- лицето дало писмена согласност за откривање на податоците;
- со закон е пропишано објавување на податоците и информациите.

За лицата со посебни права и одговорности, акционерите и вработените во Банката, обврската од став 5 не се однесува и во следните случаи:

- по писмено барање на јавното обвинителство или надлежен суд за водење на постапки кои се во рамките на неговите надлежности;
- за потребите на Народната Банка или на друг супервизорски орган овластен со закон;
- ако податоците за приливи на средства на сметки на физички лица се соопштуваат на Управата за јавни приходи, во согласност со закон;
- по писмено барање на Управата за јавни приходи за водење постапки кои се во рамките на нејзините надлежности;
- ако податоците се соопштуваат на Управата на Финансиската полиција, во согласност со закон;
- на барање на Државната комисија за спречување на корупцијата, во рамките на извршувањето на нејзините надлежности, во согласност со закон;
- на писмено барање на Државниот девизен инспекторат за контрола на девизното работење;
- на писмено барање на Царинската управа за водење на постапки кои се во рамките на нејзината надлежност, во согласност со закон;
- на писмено барање на Фондот за осигурување на депозити, во согласност со закон;
- на писмено барање на Агенцијата за управување со одземен имот, во согласност со закон;
- на писмено барање на нотар во рамките на водењето на оставинска постапка, согласно закон;
- ако податоците и се соопштуваат на Управата за спречување на перење пари и финансирање тероризам, во согласност со закон;
- ако податоците се соопштуваат за потребите на функционирање на Кредитниот регистар на Народната Банка и до кредитно биро, во согласност со закон;
- податоците се соопштуваат за потребите на управување со кредитниот ризик на други членки на банкарска група или на банкарска група чие матично лице е со седиште надвор од Република Северна Македонија а чија членка е банката
- по писмено барање на лицата овластени за извршување, во согласност со закон и
- ако податоците се даваат на Министерството за труд и социјална политика, Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија и Фондот за здравствено осигурување на Македонија, за потребите на вршење на работите од нивните надлежности и во согласност со прописите за заштита на личните податоци, само доколку банката склучи Меморандум за соработка со овие институции, со кој се регулира начинот на достапноста на податоците од членот 92.

15-а СУДИР НА ИНТЕРЕСИ

Член 93-а

Лицата со посебни права и одговорности се должни, на секои шест месеци, да дадат писмена изјава за постоење или непостоење на судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката. Под личен интерес на лицата со посебни права и одговорности се подразбираат и интересите на поврзаните лица со нив.

Лицата од став 1 од овој член не смеат да присуствуваат при разгледувањето и донесувањето на одлуки, да склучуваат договори или да вршат други активности доколку нивната објективност е доведена во прашање заради постоење на судир меѓу нивниот личен интерес и интересот на Банката.

За постоењето на судир на интереси се дава писмена изјава пред разгледување на соодветниот предмет, односно пред одржување на состанокот за разгледување и донесување на одлуки, склучување на договори или вршење на друга деловна активност.

Член 93 б

Во писмената изјава се наведуваат имињата и адресите на правните и физичките лица со кои постои заемен интерес или судир на интереси, како и материјална корист, односно природата на деловниот или семејниот интерес што постои меѓу нив, односно во неа се наведува основот од кој произлегува судирот меѓу личниот интерес и интересот на Банката.

Писмената изјава се доставува до Надзорниот одбор и до Управниот одбор на Банката.

16. ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ И ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА СТАТУТОТ И НА ДРУГИ АКТИ НА БАНКАТА

Член 94

Односите во Банката се уредуваат со Статут и други општи акти на Банката. Статутот е основен општ акт на Банката.

Другите прашања што се од значење за Банката, а не се уредени со Статутот, можат да се уредат, во согласност со закон и овој Статут со други акти на Банката, како што се правилник, деловник, правила, одлука, основен колективен договор и други.

Другите општи акти на Банката влегуваат во сила со денот на донесувањето, освен ако со општиот акт не е поинаку определено.

Член 95

Предлог-општите акти, кои со овој Статут е предвидено да ги донесува Собранието на Банката, ги утврдува Надзорниот одбор.

Надзорниот одбор на Банката го утврдува текстот на предлог-Статутот, кој предлог се усвојува на седница на Собрание на акционери на Банката, по претходна согласност од Народната Банка на Република Северна Македонија.

Измените и дополнувањата на општите акти кои ги донесува Собранието на Банката се вршат по иста постапка како за нивното донесување.

Утврдениот предлог на одлуката за измена на Статутот мора да биде образложен. Ако измените и дополнувањата на овој Статут содржат податоци што се запишуваат во трговскиот регистар, измените и дополнувањата задолжително се објавуваат.

Собранието со одлуката за измена на Статутот го овластува Надзорниот одбор да подготви пречистен текст на Статутот во којшто се внесуваат измените извршени со одлуката за измена на Статутот.

Примерок од пречистениот текст на Статутот се доставува до надлежниот орган односно институција, која го води трговскиот регистар.

Бидејќи за измената на Статутот или на некои негови одредби е потребна претходна согласност од Народна Банка на Република Северна Македонија, кон пријавата се приложува и согласноста.

Член 96

Предлогот на општите акти кои со овој Статут е предвидено да ги донесува Надзорниот одбор на Банката или друг орган на Банката, го утврдува Управниот одбор на Банката.

Измените и дополнувањата на општите акти, кои ги донесува Надзорниот одбор на Банката, се вршат по иста постапка како за нивното донесување.

Член 97

Поединечните акти на Банката мораат да бидат во согласност со Статутот на Банката.

Поединечните акти на Банката, а во согласност со овластувањата од овој Статут и други акти на Банката, ги донесуваат соодветните органи на Банката.

Управниот одбор на Банката ги донесува поединечните акти на Банката врз основа на законското овластување и овластувањата од овој Статут и од другите општи акти на Банката.

Член 97-а

Толкување на општите акти на Банката дава органот кој ги донел.

17. ИНФОРМИРАЊЕ**Член 98**

Работењето на Банката е јавно.

Банката во своето седиште мора да ги чува следниве акти и документи;

1. Статутот и другите акти, како и сите нивни измени и дополнувања, заедно со пречистените текстови;
2. записниците и сите други документи од сите собранија на акционери;
3. записниците и одлуките од состаноците на Надзорниот и Управниот одбор;
4. годишните сметки и финансиските извештаи кои што треба да ги чува според закон;
5. прилози (исправи и докази) кои што се поднесени до трговскиот регистар;
6. сите јавни повици и проспекти за издавање на акции и други хартии од вредност на Банката;
7. целокупната писмена кореспонденција на Банката со нејзините акционери;
8. ажурирана листа со имиња и презимиња и адреси на сите избрани членови на Надзорниот и Управниот одбор;
9. документи за залог и хипотека;
10. извештајот од овластениот ревизор и извештајот од овластениот проценител;
11. гласачките ливчиња и полномошната за учеството на Собранието во оригинал или копија;
12. колективниот договор на ниво на Банката;
13. целокупната документација поврзана со одобрување на зделки со заинтересирана страна и
14. други акти и документи предвидени со закон.

Акционерите на Банката, деловните партнери, комитентите и штедачите, имаат право на информирање за работењето на Банката.

Со посебен акт се утврдуваат формите и содржината на информирањето како и други прашања од информирањето.

Член 98-а

На секој акционер ќе му се обезбеди право на увид на актите и другите документи кои Банката согласно законските прописи е должна да ги чува во своето седиште.

Правото на информирање за записниците и одлуките на Управниот одбор акционерите ги остваруваат преку членовите на Надзорниот одбор.

Акционерот кој бара увид, мора претходно да ја информира Банката три дена пред денот за бараниот увид и увидот ќе може да го изврши во деловните простории на Банката.

Акционерот ќе ги плати трошоците за бараните копии, кои што не можат да бидат повисоки од стварните трошоци.

Акционерот не може јавно да ги објавува или да ги презентира информациите, освен на акционерите, ако остварува пред надлежен орган некое право определено со закон, овој Статут и со друг акт на Банката, или ако тие веќе не се јавно објавени.

Доколку акционерот објави или на некој друг начин злоупотреби информација и со тоа свое дејство и причини штета на Банката и одговара на Банката за причинетата штета.

Акционерите и комитентите на Банката се известуваат за работењето на Банката преку веб страницата на Банката и другите форми на информирање согласно со закон.

Со акт на Управниот одбор се определува начинот, формата и содржината на податоците и актите што се објавуваат а се знајат за акционерите и Банката.

18. ПРЕСТАНУВАЊЕ СО РАБОТА НА БАНКАТА

Член 99

Банката престанува со работа во следните случаи:

- Кога Собранието на Банката ќе донесе одлука за престанок;
- Кога Народна Банка на Република Северна Македонија ќе ја одземе дозволата за основање и работење на Банката;
- При статусна промена со која Банката го губи статусот на самостојно правно лице;
- Стечајна постапка
- Ликвидациона постапка.

19. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 100

Со донесувањето на овој Статут престанува да важи Статутот на Банката донесен од Собранието на акционерите на Банката одржана на ден 26.12.1997 година.

За се што не е предвидено со овој Статут, ќе се применуваат одредбите од прописите кои ја регулираат определената материја.

Автентично толкување на одредбите од овој Статут дава Собранието.

Член 101

Овој Статут произведува правно дејство откако ќе биде запишан во трговскиот регистар.

Референтни документи

- Закон за банките
- Закон за трговските друштва
- и други законски и подзаконски акти

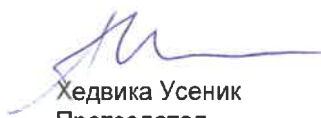
Потписник и улога	Причина за потпис	Датум на потпис	Потпис
Мила Божиновска Правник, Секретаријат	Подготвил		
Наташа Чадиговска Поповска, Раководител, Секретаријат	Прегледал		
Стефана Мишевска, Помошник директор на Сектор за правни работи и секретаријат	Прегледал		
Виолета Јанева, Директор на Сектор за правни работи и секретаријат	Прегледал		

Опсег на примена: сите вработени.

Изјава на старателот на интерниот акт за усогласување и потврдување на интерниот акт:

Јас, старателот на интерниот акт, гарантирам дека интерниот акт беше доставен за преглед, усогласување и потврдување до сите организациски единици во банката на коишто предложениот интерен акт, односно неговите измени има влијание и којшто е исто така потврден од нивна страна. Со нив интерниот акт е усогласен на начин што неговата содржина е јасна, во согласност со другите интерни акти на банката и не е во спротивност со другите интерни акти во банката.“

Скопје, 2025

Хедвика Усеник
Претседател
на Надзорен одбор